

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOSODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST sredi 12. januarja 1949

Postnurna plačana v gotovini
Spedizione in abb. postale

Štev. 9 (1099)

VODNIK NAJ BO RESNICA!

Sedmi mesec teče, odkar je vzkli-
to seme razdora, ki ga je zasejal
Vidali načrtno in premišljeno v
vseh naših demokratičnih organi-
zacijah in tako tudi v ženski. Z
resolucijo Informacijskega urada je
tudi tu pripravil razdoru tla. Mo-
gočna ženska organizacija naj bi
se kot en sam človek, ki ga je on
preseplil in uročil, podredila nje-
goj volji in temnim ciljem, ki jih z
njo zasleduje.

Naše žene so ob tisti težki uri
prislunile tako, kot so prislunile
1941. leta. Utrpiti lastnega srca in
živa gonovca, ki diha iz dejanj o-
ni, ki so jih povedli v narodno-
osvobodilni boji, vse, kar so za ta
boj, ki je bil doprinos k trajnemu
in pravičnemu miru, same žrtvova-
le, jim je govorilo drugače. Vrgle
so Vidalijske besede in cilje na
tehnično. Ko je Vidalijske tehnice
odletela visoko v zrak, so se znova
zdržile. V teh ciljih je bila sama
praznina. Za njimi so se vleleki kot
mora težki dnevi iz robovanja fa-
šizmu, ki naj bi jih sedaj s svojo
napačno očitljivo pomagale pri-
ključiti nase in na vse tržaško de-
mokratično ljudstvo. Odločno, upo-
rene NE se jim je izvil iz prsi. Po
tej poti ne pojmemo Ostale bomo
zveste svojim ciljem, ciljem trajne-
ga, pravičnega miru in demokracije.
Kakor dostojno bomo še nadalje
zastavile svoj korak na poti, ki smo
si jo začrtale.

Ko so tako v sebi to dognale, so
tudi odkrito izpovedale onim to-
varškim v vodstvu ASIZ, ki jih je
zamamila Vidalijske besede in
niso videli njegovega izdajstva nad
tržaškim demokratičnim gibanjem.
Obšle so usvojo našo končno
borbo proti imperializmu kot že-
nam neprilno, izmislile so jo po
njegovem napotku v borbo proti
jugoslaviji, proti sistemu delu Trža-
škega ozemlja, ki je pod jugosla-
vsko vojno upravo, ter proti naj-
daljšemu delovnemu bojkotu. To so storile
zaradi tega, ker so se zastopale sta-
lišče, da naj se naša organizacija
drži programa, sprejetega na usta-
novnem kongresu, ki ji narekuje
borbo za usreščenje sklepov mi-
rovne pogodbe, za ohranjanje prid-
obite narodno osvobodilne borbe,
med katerimi je italijansko-sloven-
sko bratstvo ena izmed največjih;
ter naj zatre v samem početku kal
razdora, ki je vzklija v naši organi-
zaciji iz Vidalijskega semena.

Vsakom načelno in nepristransko
smotranje pa je bilo odbito in
namesto tega je sedela na plenumu
izvoljenih odborov in glavnega sveta
izključevanja tistih tovarišic, ki ni-
so mogle dopustiti razbijanja v naši
organizaciji, upravičenosti njenih
cilj, odločitev in namer. Usreščenje
borbe proti angloameriškemu im-
perializmu ter stopnja na pot re-
vizionizmu. Oni del vodstva, ki je
ohranil zvestobo programu ustano-
vnega kongresa, na podlagi katerega
je bila tudi naša ženska organizacija
sprejeta v MDFZ, je tudi smatral
za potrebno, da MDFZ obvesti
o tem, kar se je v naši organizaciji
zgodilo. To je storil z obširnim pi-
sмом, kjer je natančno opisal delo-
vanje naše organizacije, razdor, ki
ga je povzročila v njej Vidalijske
okupacije iz njegovega vodstva, ter
skladno posledice za demokratično
gibanje Tržaškega ozemlja in de-
mokratično gibanje v svetu. To
pismo je bilo objavljeno v našem
dnevniku in na tisoče žena se je
od točke do točke seznanilo s nje-
govim vsebino, ter dalo nato svoj
podpis, da se striinja z njim. To pod-
pis je bil v stvari tudi podpis in
manifestacija za mir, kajti vsaka že-

Naše žene upajo, da bo usodna
zmeta popravljena, ker organizaci-
ja, ki vključuje v sebi milijone že-
n v borbi za mir in demokracijo,
ne sme in ne more dolgo nasaditi
metodam, ki nimajo ničesar skup-
nega z demokratičnim gibanjem.
Lonjerski dogodki, iz katerih izu-
gajo Vidali nepravilne in škodljive
zaključke, na podlagi katerih se po-
tem obseka Mednarodna mladins-
ska federacija, so najbolj dokaz,
kako se dajo potvarjati stvari. To
da upamo, da mednarodna mladins-
ska federacija ne bo ubrala iste po-
ti kot jo je MDFZ in ne bo naslila
Vidalijskemu potvarjenemu obsevu-
ju.

Vodnik v življenju in delovanju
posameznika kot skupnosti in kot
tudi organizacije, ki določeno skup-
nost predstavlja, predvsem demo-
kratične organizacije, pa mora biti
resnična. Pričakujemo zato, da bo
MDFZ pogledala resnici v obraz in
ne bo več nasadila takim metodam
razlaganja.

Tiencin in Peking prošta za premirje

Poveljstvo demokratične vojske skuša prebivalstvu prihraniti
gorje in pomanjkanje - Obnova v osvobojenih mestih

TIENCIN, 11. - Poveljstvo de-
mokratične vojske, ki oblega Tiencin,
je ukazalo, da preneha ogenj
za 24 ur preneha s 18. uro večeraj.
Štirje občinski svetniki, ki so se
napotili v soboto k generalu Lin
Piaouju, da bi ga prosili za prenehanje
z napadi, so se danes zjutraj
vrnili. Dejali so, da jim je general
Lin Piaou obljubil, da bo poskušal
na kak miren način zaključiti ob-
leganje Tiencina. Demokratično po-
veljnje zagotavlja v svojem poro-
čilu, da demokratska vojska ni
nikakega namena, uprizorjati
atentat na življenje in lastnino
dveh milijonov prebivalcev Tiencina
ter da ljudska vojska sprej-
ma vabilo za pogajanja za premir-
je. Poveljstvo demokratične vojske
upa, da bodo štirje svetniki iz
Tiencina nadaljevali svoje napore,
da bi s tem prihranili prebival-
cem mesta vse težave in pomanj-
kanje. V odgovor na njihov poziv
je bil izdan ukaz o preehanju
ognja za 24 ur. Pred potočkom te-
ga premirja je prebivalstvo z ne-
stranstvo pričakovalo novih vesti.

Clani učenja osebja v Pekingju
so poslali več svojih zbornikov,
med katerimi je tudi predsednik
hrvaških univerze Van Khing, h
poveljstvom obeh vojsk, da bi pro-
sili za sklenitev premirja. Tudi
kontrolni svet v Nankingu, ki je
nekak kitajski senat, je poslal obe-
ma vojskama poziv, naj preneha
tako z ognjem na svojih sedanjih
položajih in naj pričeta pogajanja
za mir.

Agencija Nova Kitajska poroča,
da je ljudska oblast v najkrajšem
času zastavila normalno življe-
nje v mestu Tenganju, ki je bilo
osvobojeno 11. decembra in ki je
važno središče prometne in indus-
trijske. Tako so delavci že takoj
prve dni obnovili delo v rudnikih
v Kaylanju, potem ko so rove oču-
vali pred sabotažnimi akcijami
kuomatanskih elementov. Ze isti
dan je poslala električna centra-
la, vodovod, radijska postaja ter
telefonska služba. V kratkem so
bile obnovljene železniške zveze. V
mestu Tenganju so največje želez-

niške delavnice in največje tovar-
ne cementa na Kitajskem.
Nekateri politični opozovalci me-
nijo, da bi mogli imeti razvoj do-
godkov na Kitajskem vpliv na vi-
litve na Japonskem, ki bodo 23.
januarja, in bi bilo možno, da gla-
sno komunistične stranke nekoliko
narastejo.

Prvi fotoaparat izdelan v Jugoslaviji

BEograd, 11. - Tudi dan je bil
izdelan prvi fotoaparat v
Jugoslaviji. Zgraditelj je Alojz
Vrečko, ki je foamater z Jesenic
in ki je dolgo časa izdeloval ta
aparat, ki se je lahko izdeloval za
serijah z jugoslovenskim materia-
lom. Aparat je majhnega formata
za normalen film.

KAIRO - Egiptaska vafidistična
stranka je večeraj objavila, da je
pristala na sodelovanje v koalici-
jski vladi. Za pojoz svojega sodelo-
vanja pa je postavila zahtevo, da
predseduje vladi oseba, ki ne pripa-
da nobeni stranki. Kot je znano,
se vafidistična stranka že nekaj
let ni udeleževala egiptiskega po-
litičnega življenja.

V Beogradu so proslavili stoletnico rojstva Hrista Boteva

BEograd, 11. - Ob stoletnici
rojstva velikega bolgarskega re-
volucionarnega pesnika Hrista
Boteva je bila sinoči v Beogradu
svetvena kulturna, ki sta jo orga-
nizirala kulturno društvo Jugosla-
vija-Bolgarija in Zveza jugoslo-
vanskih pisateljev. Proslave so
se udeležili podpredsednik pred-
sedstva Ljudske skupščine FLRJ
Dimitar Vlahov, ministri zvezne
vlade, člani Zveze pisateljev s
predsednikom Ivom Andričem,
predstavniki jugoslovske vojske,
predstavniki jugoslovske vojske,
javni in kulturni delavci
Beograda ter predstavniki bolgar-
skega poslanstva pod vodstvom
poslanika Pelovskega in predstavniki
poslanstev drugih slovan-
skih držav.

ATENE - Atenski radio poroča,
da je pred takojšnjim vojaškim
sodiščem v toku proces proti petim
častikom letalstva, ki so obtoženi
ezarote za upor.

Zasedanje francoskega parlamenta Prehrambeni položaj v Franciji se vedno bolj slabša

Notranji in zunanji položaj Francije se je poslabšal - Vse
sindikalne organizacije zahtevajo 25% povišanje mezd

PARIZ, 11. - Danes se je začelo
zasedanje narodne skupščine. Za
predsednika je bil zopet izvoljen
Edvard Herriot, za predsednika
republiškega sveta pa je bil izvo-
ljen Gaston Monnerville.

Dekan skupščine komunistični
poslanec Cachin je imel odprtivni
govor, v katerem je izjavil, da se
je notranji in zunanji položaj Fran-
cije poslabšal. Francoskemu ljud-
stvu se osparavajo pridobitve, ki
jih je izvojevalo po osvoboditvi,
in prehrambeni položaj se vedno
bolj slabša.

Obsodil je, da se v nekaterih
krogih že govori o neizbežnosti
vojne, in pripomnil: Dolžnost vsake-
ga od nas je protestirati proti
temu fatalizmu. Ali si bo kdo upal
zahtevati, naj bosta dve močni drž-
živi v nespravljivem sporu in naj
njun različen sistem prepreči med
njima vsako mirno sodelovanje?

Marcel Cachin je nato govoril o
sovjetsko-ameriških trgovinskih
odnosih in pripomnil, da ti odnosi
nedvomno prispevajo k ohranitvi
miru. Treba je odločno zavreči mi-
sel na neizbežnost vojne. Cemu naj
bi ne zopet preučili predlogov za
splošno znižanje oboroževanja, ki
so bili postavljeni na zadnjem za-
sedanju OZN?

Delovno ljudstvo Italije nadaljuje borbo za kruh

Splošna protestna stavka v Bariju je popolnoma uspela - Policija
je izzivala s tanki in z oklepniimi avtomobili - Stavka kovinar-
skih delavcev v Milanu in delavcev v kamnolomih v Apuaniji

RIM, 11. - Kakor smo že vče-
raj poročali, je delavska zbornica
v Bariju proglasila za danes pol-
dnevno splošno stavko, ki so se je
udeležili industrijski in poljedelski
delavci mesta in okolice kot pro-
test proti napadu, ki ga je večeraj
izvršila policija proti povorki
brezposelnih v Bariju, kjer je bilo
težko ranjenih 20 delavcev, med
katerimi več žensk.

Pri stavki, ki se je začela danes
o 6., sodelujejo delavci vseh to-
varn, nameščenci pri občinskih pre-
vezniških podjetjih, pristajniški de-
lavci in vsi državni uradniki. Vse
trgovine in javni lokalji so zaprti.
Na glavnem trgu je bilo veliko
profesno zborovanje. Po vsej po-
krajni kroji policija s tanki in
oklepniimi avtomobili po cestah in
poljih. Ob vzhodu v številne kraje
je policija postavila kontrolne blo-
ke, da prepreči dohod v kraje,
kjer je bila proglašena stavka. Pri
policijskih akcijah v Modeni je bi-
lo kakor smo poročali, 12 oseb
ranjenih, med katerimi trije delavci.
Komunistična poslanka Gina
Corellini, ki je odklikovana z naj-
višjim partizanskim redom za za-
sluge v osvobodilni borbi v Italiji,
je bila teko ranjena, ko je bila
na čelu delavske delegacije, na ka-
tero je policija streljala in hkrati
uporabila solzilne pline.

Na zborovanju, ki se ga je ude-
ležila velika množica, je govoril po-
slanec Di Donato, ki je govoril o
težkem položaju v mestu in vseh
pokrajini ter poudaril, da je samo
v Bariju 9400 brezposelnih.

V Foliani v pokrajini Perugia je
bilo več ljudi ranjenih zaradi in-
cidentov med policijo in povorko
brezposelnih.

Zaradi položaja, ki je nastal med
delavci v kamnolomih mramorja
v Garfagnani, je sindikat sklenil za-

danes splošno protestno stavko na
vsem področju kamnolomov mra-
morja v Apuaniji. Dalje je bilo
sklenjeno, da se bo borba v sklo-
pi «Marmi - Montecatini» nade-
ljevala v obliki «mesedelovanja». Imenovan je bil tudi agitacijski od-
bor iz predstavnikov delavske zbor-
nice iz mest Carrara in Lucca.

Iz Rima poročajo, da je okoli 15
tisoč kovinarskih delavcev družbe
«LVA» danes zopet šlo na delo po
zmanogitem zaključku borbe
proti lastnikom, ki so bili prisiljeni
ugoditi vsem zahtevam delavcev in
podpisati splošno kolektivno delo-
vno pogodbo. Nov dogovor določa
prepoved odpustitve delavcev v
zimskih mesecih in znatno povišanje
mezl.

Jutri bodo delavci kovinarskih
podjetij v Milanu in pokrajini stavka-
li od 10 do 12. Izvršila komisija
Delavske zbornice je danes
razpravljala o položaju kovinarske
industrije in poudarila potrebo ustano-
vitične enotne fronte, ki naj bo so-
lidarna s kovinarskimi delavci pri
obrambi proizvodnje in v borbi pro-
ti ustavitvi obratov v tovarnah ter
za prilagoditev doklad sedanjim ce-
nam in za minimalno mezdo.

Vse delavstvo se poziva, da po-
kaže svojo solidarnost z delavci, ki
se borijo za kruh. Pozivajo se, naj
sodelujejo pri nabiranju živil in ob-
lačil za stavkajoče kovinarske de-
lavce.

Italijanska vlada je izglasovala
odsotke zakona, ki določa ustano-
vitev gospodarskega sveta, ki naj
rešuje spore med delodajalci in de-
lavci. V tem svetu bo 18 predstavn-
ikov državnih ustanov, ki jih bo
imenovala vlada, in 28 predstavn-
ikov raznih delodajaljskih združenj.
Delavske organizacije, t. j. Splošna
konfederacija dela in vsobodni
sindikati) bodo lahko imeli v tem
svetu samo 14 predstavnikov.

Podatki o izpolnitvi gospodarskega plana FLRJ za l. 1948

I. FINANČNI POKAZATELJI IZPOLNITVE PLANA		rudarstvo		r) Tobačna industrija	
A Plan dohodkov splošnega državnega proračuna je bil uresničen s 103,8		94,9	109,7		92,8
Pri tem:					
1. Plan dohodkov zveznega proračuna	100,7				
2. Plan dohodkov republiškega proračuna	109,7				
B Skupna izpolnitev splošne akumulacije (Davek na promet proizvodov)	107,1				
II. NARODNI DOHODEK		IV. IZPOLNITEV KMETIJSKEGA PLANA			
Narodni dohod, je uresničen	99,8	A Skupna vrednost kmetijskih proizvodov je bila uresničena	99		
III. IZPOLNITEV PLANA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE (Po upravno-operativnih vodstvih)		B Skupna poljedelska proizvodnja	110		
A Industrijska proizvodnja (v ožjem smislu) zveznega pomena	100,3	1. Zito - skupno	110		
Pri tem:		a) Pšenica	112		
1. MINISTRSTVO ZA TEZKO INDUSTRIJO	97,3	b) Koruza	109		
a) Generalna direktcija črne metalurgije	103,8	2. Industrijske rastline	109		
b) Generalna direktcija aluminija in bakra	105,4	a) Sladkorna pesa	109		
c) Generalna direktcija goriljivega materiala	96,4	b) Konoplja-vlakno	109		
d) Generalna direktcija kovinskih industrije	80,4	c) Lan	139		
e) Glavna direktcija industrije motorjev	73,0	d) Bombaž	109		
f) Glavna direktcija elektroindustrije	108,0	e) Sončnice	135		
2. MINISTRSTVO ZA LAHKO INDUSTRIJO	103,2	3. Izpolnitev plana proizvodnje sadnja in grozdja	96		
a) Generalna direktcija cementa	80,0	a) Jabolka	96		
b) Glavna direktcija azbesta	56,9	b) Slive	83		
		c) Oljke	37		
		d) Grozdje	78		
		D Izpolnil, plana živinoreje številno stanje živine	100		
		a) Konji	102		
		b) Govedo	80		
		c) Prašiči	104		
		d) Ovce	104		
		IZPOLNITEV PLANA GOZDARSTVA IN LESNE INDUSTRIJE			
		A Plan gozdarstva je bil uresničen s	81		
		B Plan lesne industrije je bil uresničen s	85,7		

Ljudstvo ustvarja, Vidali razdira

NE S KOMPROMISI temveč z borbo se zmaguje

Bitka za tovarniške odbore se je zaključila z zmago industrijcev in njihovih hlapcev, voditeljev pseudo-Delavske zbornice. Tržaški tisk je objavil sporazum med Enotnimi sindikati in Delavsko zbornico glede volitev odborov podjetij. «Lavoratore» predstavlja ta dogodek — kakor je bilo tudi pričakovati — kot pozitivno delo za delavski razred, kot uspeh za organizacijo Enotnih sindikatov. Toda tisoči delavcev velikih in srednjih tovarn, ki se upravičeno smatrajo za hrbenico delavskega gibanja, sporazum ne gledajo tako. Ti delavci so upravičeno zaskrbljeni zaradi dogajanja na sindikalnem polju in vidijo v tem najnovejšem dogodku ponovno dokaz odklona in težnja h kompromisu s strani sedanjih voditeljev Enotnih sindikatov.

Tovarniški odbori so za vse te zavade delavce resnično predstavljali zadnje stebre ljudske oblasti; bili so organi razredne borbe, močni instrumenti emancipacije, konkretni in organiziran izraz volje delavskih množic ne samo v tovarnah temveč v vsej organizaciji proizvodnje in zato tudi v vsej organizaciji množic. Njihova moč je izvirala prav iz obstoja sindikalne organizacije na mestu dela in iz originalne revolucionarne strukture. Ogromna sila, ki so jo industriji kaj dobro razumeli.

Nikdar niso delodajalci čutili v svojih lastnih podjetjih sil in volje delavstva na svojih ramedih, tako blizu, da so lahko čutili njegov evonja, fizično moč; nikdar se niso smatralje pravice privatne lastnine bolj komalovazeževane kot za časa obstoja tovarniških odborov. Delavci niso nikdar uspeli izraziti organizacijo tako odločno, krivično, dinamično in uspešno. Zato so bili tovarniški odbori napadani, zato so jih industriji in organi okupacijske vojaške uprave ovrtili, pobijali z vsem mogočim orozjem. Tovarniški odbori so bili prave trdnjave v sovražnem taboru in njihov obstoj ter njihov odpor je ravnateljstvo CRDE in združenju industrialcev prednaslalo s slabio prikritim besom.

Potomci don Marzarja so se vedno napenjali, da bi ovrtili to demokratično ustanovo, in lahko rečemo, da so želeli zaradi njene smrti. Vsa umazana zgodovina Juljskih sindikatov in njihovega proizvođa Delavske zbornice je označena z borbo proti tovarniškim odborom. Zdi se celo, da se vsa zgodovina teh rumenih sindikatov omejuje na to funkcijo.

Toda «Lavoratore» ugotavlja, da so bili ti odbori te dejanske organizacije ne pa pravne.

Zdi se kot da poslušamo Pastore ali Saragata! Gotovo, dejanski in pravni organizmi za časa ljudske oblasti. Toda to za list «Lavoratore» ne šteje. Sedaj bodo priznali pravne odbore podjetij, ki bodo izvoljeni. Pravo, ki so ga dali kapitalisti in ki je bilo pridobljeno s kompromisom.

Vprašati se je treba, zakaj se je čakalo dve leti do zaključka? Zakaj je prišlo do zaključka prav sedaj? To je kaj lahko razumeti. Hoteli so, da sporazum glede odborov podjetij, ki praktično prenaša v Trst vsebino sporazuma o isti zadevi, podpisane med Konfederacijo (Zdravstveno industrijcev v Italiji) in Delavsko zbornico, stopi v veljavo tedaj, ko so politično sindikalni pogoji za delavstvo čim bolj neugodni:

In zares. Stopanje v veljavno sporazuma in predstoječe volitve prihajajo ob sledečih pogojih:

Krepitev gospodujočega razreda dela delovanja VU, rehabilitacija fašizma in njegovega početja, odstraevanje razredne vsebine pri Enotnih sindikatih, odrekanje njihove borbe v preteklosti, oportunistično in revizionistično sindikalno vodstvo, «čiščenje» iz tovarn najboljsh in najborbenejših aktivistov ter ponovni ustov vanje fašistov in številnih esulona, italijanske volitve in sindikalni razkol, tukajšnja Delavska zbornica na liniji esobodnih sindikatov; poncevanje brezposelnosti (možna manevarska poteza), objava resolucije IU in posledice v okviru avantgardistične partije delavskega razreda, razbijanje ljudske fronte (SIAU), prevarjane množice.

Kaj bo dal sporazum glede odborov podjetij? Ločene volitve za delavce in uradnike z ustanovitvijo heterogenega odbora brez enotnega duha, ker bo to proizvod sedevanja dveh različnih skupin, odbor, ki ga bodo kvarili in motili glasovni delegiranih ljudi

Ob stoletnici smrti Fr. Prešerna

PREŠEREN s svojo visoko knjigo, ki govori o človekoljubju, o bratstvu vseh narodov, nam je pridobil pravico, stati v krogu kulturnega človeštva kot majhen a ne brezpomemben člen.

Pomnite to vi, ki vas je usoda postavila na periferijo slovenstva.

OTON ŽUPANČIČ

shalov načrt in ameriško pomoč. Poslanci in senatorji bodo razpravljali o davčni reformi ter bodo morali zopet preučiti proračun v podrobnostih. Ta proračun je bil že v glavnih obrisih odobren.

Možno pa je tudi, da se bo diskusija o proračunu spremenila tudi v diskusijo o raznih reformah glede predložitve proračuna in oja-

brez zavednosti in ki bodo dali svoj glas elementom, ki so ravnateljstvu najbolj suženjsko vdan v pomanjkanju glasov demokrata, ki so jih izgnali iz tovarn. Odbori podjetij (notranje komisije brez povezave s sindikalno organizacijo, avtonomi, nepridržni, tendenciozno ekonomistični, odbori, ki bodo pod vplivom navzočih negativnih elementov, katerih bo na pretek, mnogi od njih pod direktnim vplivom ravnateljstva, drugi zopet pod poveljstvom Delavske zbornice. Sporazum bo prinesel neko sodelovanje brez skritih misli, ne bo pa prinesel tistega razbijanja in separatne akcije dveh strank, kajti vsi skar gorijo od želje za sodelovanjem. To pa je tudi sen industrijcev. (V Italiji pa so bili eprijateljji gospodarjevo in črne vlade izključeni iz Italijanske sindikalne zveze).

Nato bi se moglo zaključiti tako: Velika bitka za obrambo tovarniških odborov je končana s porazom delavcev. Iz te bitke pa treba izvajati nauk: ne s kompromisi, s popuščanjem in z dezertiranjem, temveč z borbo se lahko upiramo reakcionarni ofenzivi. Se manj pa to dosežemo lahko, če podcenjujemo lastne sile ter precejujemo moč nasprotnika. Vede n moramo upoštevati, da so sile demokracije v ofenzivi ter da splošna slika borbe pokazuje stanje in odnose sil, ki so dejansko nenaklonjeni delavskemu razredu. Nikdar, v nobeni posebni situaciji se niso in se ne branjajo od represalij pravice delavcev, odbori podjetij in njihovi člani z dejanji podcenjevanja in odrekanja napram hlapcem imperializma.

Podpisani sporazum, ki bo v kratkem apliciran, bo tudi glede točk, ki so v prid delavstvu, le kos papirja, če enotna in razredna moč delavcev ne bo prisilila vsakogar, da ga spoštuje. In res-

Profil razbijačem slovenske kulture in prosvete

Izjava

odbornikov in članov Slovenskega kulturnega krožka „SREČNO KOSOVEL“ pri Sv. Vidu v Trstu

Spodaj podpisani odločno protestiramo proti novemu, imenovanemu odboru slovenskega krožka v tem okraju, ker ni bil ta izvoljen kot naš, na rednem običnem zboru, sporazumno z vsem slovenskim življenjem tega predela mesta...

Slovinci tega predela mesta smo bili ponosni na svoj krožek. SREČNO KOSOVEL, ki je začel komaj kazati svoje prve sadove. Postavili smo mu lepo plemenito nalogo, da bi združil v eno samo družino vse Slovence in Hrvatice tega okraja, jim nudil pomoč nekaj kulturnega in zabavnega ter jih predusmilno naučil na lepo materino govorico...

Ne moremo dopustiti, da pride do tega, zato odločno zahtevamo prostore za našo kulturno delo in obojamo Vidaljevo skupino, ki namenoma razbija kulturo in prosveto slovenskega naroda na tem ozemlju, ker sistematično uničuje delo vseh kulturnih društev v mestu in okolici ter preperečuje kulturnim delavcem ustop v društvene prostore.

S. F. - S. N. V Trstu 30. decembra 1948. Sledj 80 podpisov.

Zgornjo izjavo so nam poslali člani najmlajšega slovenskega prosvetnega društva, ki je bilo ustanovljeno šele lansko leto in je doživelo že prvih korakov napad Vidaljevega z „internacionalizma“ zakrknega sovinitva. Tudi komedije, ki jih zraslištrika slovenske prosvete vodijo z nekimi družji istih imen (primer „Čarke“, „Skamperla“, „Kosovele“ itd.) ne morejo zakriti njihovega razbijaškega dela.

Kultura KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI RAZSTAV - FILMI - KRITIK - DROBTINE H KONCERTU NA OPČINAH Tu smo in tu ostanemo!

Naporno delo slovenskega razumnika, ki v tih časih s persom preživlja družino, mi ne dopušta, da bi se udeleževal naših kulturnih prireditelj, kakor bi bila dolžnost vsakega Slovence. Z druge strani sem kakor vsak Slovence, ki je že po svojem poklicu ali zaradi svojih poslov pripravljen čitati tudi italijanske liste, izpostavljen stalnemu bombardiravanju sovinitvene tiska...

francoski film «Borba za prog» so predvajali pred kratkim v Ljubljani. Oba filma sta zanimiva, dasti niti prvi niti drugi ne zadovoljujeta popolnoma, zlasti nas prvi ne more prepričati s svojim koncem. O «RAZGLEDIH», naši tržaški reviji, je prinesla daljše poročilo noutletna številka «Ljudske pravice». Nova knjiga o vremenslovju «Meteorologija», spisal prof. Mihelc Tomislav, izdala založba Ljudske tehnike Slovenije v Ljubljani. Knjiga oseba 128 strani ter ima 70 zanimivih slik. Vreme ima velik vpliv na vsa živa bitja. Od vremena so odvisni vsi uspehi in usodepolni neuspehi človeštva. Zato se je človek že od pametnega zanimal za vremenslovje (meteorologijo). Ker so n. pr. uspehi kmetijstva v veliki meri odvisni od vremena, je kmetičko ljudstvo s skrbjo in s strahom opazovalo in opazuje vreme, ter so v teku stoletij nastale razne vremenske napovedi in kmetička vremenska pravila. Ki pa pogosto, niso točna, ker jim manjka znanstvena podlaga in sistematično opazovanje. Ker je poznavanje vremena zelo važno tudi za razne panoge industrije in za promet - zlasti za plovido po morju - so se znanstveniki bavili, so se po ill razmer in njihovih potrebah življenja morali baviti tudi z vremenslovjem. Danes je meteorologija moderna eksaktna znanost, kakor so druge znanosti. Za letalstvo je opazovanje vremena neobhodno potrebno, kajti v nobeni drugi panogi gospodarstva niso uspehi in neuspehi tako odvisni od vremena, kakor pri letalstvu. Knjiga pa ni potrebna samo letalcem, temveč tudi mornarjem, kmetovalcem in sploh gospodarstvenikom, ki se po svojem poklicu zanimajo in morajo zanimati za vremenslovje.

Ustanovitev denarnega fonda za nakup streptomicina. 7. januarja so predložile sindikalne organizacije departmanu za notranje zadeve vojaške uprave predlog, ki predvideva ustanovitev denarnega fonda za nakup dovolj-ne količine streptomicina, katerega bi lahko prejeli vsi potrdeni delavci, brezposelni, upokojenici itd. Sindikalne organizacije so obenem predlagale, da bi se denar, potreben za nakup streptomicina zbiral na ta način, da bi obdavčili gledališke vstopnice in vstopnice za kino, kakor tudi vstopnice za razna zabavišča za deset lir. Obenem predložile statistični podatki, ki dokazujejo, da bi bila na ta način zbrana vsota, ki bi zdostovala za kritje stroškov za nakup streptomicina. Sindikalne organizacije so razen tega zahtevale da se ustanovi poseben odbor, ki bi imel nalogo razdeljevanja nakupljeni streptomicin najpoboljnim delavcem in ostalim brezposelim. V tem odboru bi morali biti vsi predstavniki sindikalnih organizacij. Dolžnost odbora bi bila nuditi streptomicin vsem tistim, ki bi si ga s svojimi lastnimi sredstvi ne mogli nabaviti. Ustanovitev denarnega fonda za nakup streptomicina in ustanovitev posebnega odbora za njegovo razdeljevanje bi bila več kot potrebna, ker je vojaška uprava odbila vse zahteve v zvezi s tem vprašanjem z izgovorom, da predvideva Maršallov plan tudi oskrbovanje Tržaškega ozemlja s streptomicinom. Tokrat je vojaška uprava odgovorila na zahteve sindikalnih organizacij, da je pripravljena razpravljati o teh zahtevah ter da bo

TRŽAŠKI DNEVNİK

Seja občinskega sosveta Prejemke občinskih uslužbencev bodo povisali? Vodstvo tovarne OMMSA uresničilo svoje nakane - Kje so sedaj objube vojaške uprave in urada za delo?

Na ponedeljkovi seji občinskega sosveta, kateri je predsedoval župan odvetnik Miani, so najprej odločili prošnjo nekega zasebnega avtoprovoznika podjetja, ki je hotelo vzpostaviti avtomobilsko zvezo med Starem mlincem in okrajnim Campanale. Vzrok, da je bila prošnja odbila, je ta, ker misli ACE GAT uvesti to zvezo. Pofirjene so bile najemne pogodbe z zasebnimi lastniki poslopja, kjer so nastajale občinski zavodi in sicer navditi-institut Carli, Sola Francesco Rismondo in uporaba prostorov v

Na ponedeljek popoldne je bila na uradu za delo seja, katere so se udeležili sindikalni predstavniki in voditelj Javnih skladišč. Na seji so obravnavali problem zboljšanja mezd, ki pa je ostal zaradi nepoštovanja delodajalcev še vedno nerешen. Zato so sklenili sindikalni predstavniki, da bodo v prihodnjih dneh sklicali skupščino uslužbencev Javnih skladišč, na kateri jim bodo obrazložili vsebino vseh zahtev.

Kdor našega dijaka podpre, pomaga graditi lepšo bodočnost našega naroda

priljublju poslopja št. 2 na trgu S. Caterina. Odobreni so bili dalje še stroški za nakup nekaterih pisarniških predmetov. Sosvet je tudi odobril vrnitev jamstva v višini 8 milijonov lir, ki ga je položilo gradbeno podjetje Alessio Lanari za gradnjo drugega in tretjega dela stanovanjskih hiš pri Sv. Ivanu in Bradeshij. Odbrena so bila restavracijska dela v industrijski šoli A. Volta in v cerkvi sv. Jakoba apostola. Po teh odločitvah je sosvet začel razpravljati o predlogih, ki jih je predložila podkomisija za predujete novih, povisanih prejemkov v korist občinskih nastavitelcov. Po kratkem razpravljanju so po poprejšnjem sporazumu z drugimi predstavniki tukajšnjih javnih uradov določili, da bodo načrt predožili VU, ki misli povisati plače in meze občinskim nastavitelcem v istem razmerju kot bodo povisali plače italijanskim državnim uslužbencem, vendar z dostavkom, da bi občinskim uslužbencem dali poleg tega še 10% povisek. Zadnji povisek pa naj bi bil nekako odškodnina za vse one olajšave, ki jih sicer imajo državni uslužbenci, občinski pa ne, med temi bi lahko štel olajšave pri službenem napredovanju, da je pri posameznih strokah in pri potovanjih. Določeno je bilo tudi, da bodo nižje kategorije občinskih nastavitelcev še naprej dobivale iste dodatke, kot jih dobivajo iste kategorije državnih javnih uradov, ne da bi bili vključeni v novem naskrču o povisavanju plač.

zemi je vidom Tržaškega ozemlja

Trškaška zemlja po angleško-ameriški upravi. Razstava bo v javnosti odprta dnevno od 10 zjutraj do 20 zvečer. 20. t. m. bo zadnji dan razstave. Vstopnine nil.

Razstava o strokovnih tečajih

Da bi pokazali delovanje in uspeh, ki so ga dosegli tečajci za strokovno usposobitev in zboljanje, ki jih je ustanovila že konec leta 1947 VU, je pokrajinski delovni urad pripravil dokumentarno razstavo o doseženih uspehih. Razstava bo v občinskem paviljonu in Ljudskem vrtu v ulici Citalia. Otvoritev razstave bo v četrtek 13. t. m. ob 10 zjutraj. Otvoritev razstave bodo prisostvovali vojaške in civilne oblasti Tržaškega ozemlja pod anglo-ameriški upravo. Razstava bo za javnost odprta dnevno od 10 zjutraj do 20 zvečer. 20. t. m. bo zadnji dan razstave. Vstopnine nil.

TRŽAŠKI DNEVNİK

Tudi v cerkvi jim ni všeč naš jezik

Vsem je dobro znano, da je bila že od nekdaj v cerkvi Sv. Antona Novega zjutraj ob 7 slovenska pesma. Le fašizem, ki je na vsakem koraku preganjal našo besedo, je tudi v cerkvi uklinal slovenski jezik. (Takrat ni tržški škof Santin niti z mezinem mgnil, da bi prestrežil fašistične krepnje v cerkvi). Po osvoboditvi je bila ta slovenska pesma zopet obnovljena. Maša je bila za slovenske vernike. Prav v pismu, ki smo ga včeraj dobili v naše uredništvo, nas je slovenska obiskovalka te maše opozorila na ta dejstva. Istočasno pa nas je obvestila o dogodku, ki se ji je pripetil 2. t. m. pri jutranji maši. Komaj je začela peti pred oltarjem, se ji je neka žena gospaj s klobukom na glavi približala in jo opomnila, da tu ne bo pesna (slovensko). Ker pa naveda pobožna meščanka ni našla pred seboj take prestrašene ženske, ampak odločno žensko, jo je ta odkrito vprašala, če morda nede slišati slovenskega jezika. Pri tem ji je omenila, da je duže že med pokojniki. Ker ji je afina dama tudi rekla, naj ostane tam gor, ji slovenska vernica tudi tu ni ostala dolžna, ter jo poslala tja, od koder je za Slovence prihajala pravica v obliki svinca, požigani in konfinciji. Dogodek je značilen odgovor in dokaz fašističnega vzdušja, v katerem se potopljajo danes Trst. Sedaj so se «fine dame», ki so se pred leti z najzidkotejnimi kretnjimi rogale spravedlom ljudskih množic, vrgle na delo tudi v cerkvi. Vsa gnobila, ki je pod fašizmom bila na površju in se nato skrila, se je danes zopet pojavila v vseh oblikah. Pa zakaj ne, saj je zaupna utvara tista, ki se dovoljuje, da se mora naš človek na lastni zemlji in po uradih, ki jih sam plačuje, govoriti tu jezik. Svoj je rehabilitirana vsa fašistična svaj, ki je pod fašizmom bučala naš narod. Toda vsa ta pisana družila sovražnikov našega ljudstva, naj si zapomni, da se časi spreminjajo. Narodno osvobodilna borba je naš narod ojeklenila kot še nikoli.

KOLEDAR Sreda 12. januarja Alfred, Bogdijo. Sonec vzhaja ob 7.44, zahaja ob 16.43. Dolžina dneva 8.59. Luna vzhaja ob 13.51, zahaja ob 5.38. Jutri četrtek 13. januarja Veronika, Bogomir.

SPOMINSKI DNEVI

1945 je bil v Beogradu osnovan Veslovaški klub.

PRESKRBA

Vsega pakačil za evaporirano mleko. Pri občinskem prehranjevalnem uradu naj dvignejo danes vsi lastniki mlekarn nakazila za evaporirano mleko za skupino od 10 do 19 in nad 65 let.

ENOTNI SINDIKATI

Obvestilo delavcem OMMSA-e. Vabljeni so vsi uslužbenci OMMSA-e, ki so bili odpuščeni z dela v času od 7. septembra 1948 do danes, da se javijo na sedežu Zveze ES kovinarskih delavcev v ul. Imbriani št. 5. S seboj naj prinesejo potrdilo o odpravnini.

RAZNO

Zračna pošta Trst-Dunaj je vzpostavljena. Pošiljke sprejema pošta vsak petek do 5 ure zjutraj.

Uničuje borovega prelca!

Tržaška občina poziva vse lastnike nasadov iglastega drevesa, da pričnejo z uničevanjem škodljivca borovega prelca. Vsa občinska dela morajo biti končana do 15. februarja. Vsem onim, ki se temu pozivu ne bodo odzvali, bo godni ošek policije po 15. februarju predložila nasade in opravil vsa občinska dela na stroške lastnika. Predvidena je v takih primerih tudi globa.

ALI PODPIRAŠ SLOVSKI NAPREDNI TISK?

z zasedbo drugega nadstropja prenehalo delovanje bara in restavracije, kar pomeni, da bo vodstvo hotela prisiljeno skriti svoje uslužbence za 70 delavcev. Vodstvo hotela je bilo prisiljeno odpušiti z dela nekaj svojih uslužbencev že leta 1945, ker je bil aprila delo plohlo poškodovano, nakar je moralo skriti št. številno uslužbencev, ko so angleške vojaške oblasti zasedle tretje in četrto nadstropje; zato bi pomenila revizija že drugo nadstropje popolno katastrofo za tamkajšnje uslužbence. Ni niti izključeno, da se bo vodstvo hotela po vsem tem odločilo prenehati s poslovanjem hotela, kar bi seveda pomenilo, da bi ostalo preesejše številno delavcev ponovno brezposelnih. Ker so vojaške oblasti zasedle v našem mestu že toliko hotelov in prenočišč, bi bilo več kot umestno, da bi ne rekvirirale vsaj tega hotela, ki se lahko nudi prenočišč in oskrbo raznim tujcem. Zato zahtevamo, da odgovorne oblasti črno preučijo ves položaj ter ukrepanje vse potrebno, da ostane vsaj ta hotel na razpolago Tržčanom in tujcem.

NOVI OPUSTI V HOTELU EXCELSIOR

Včeraj je prejelo vodstvo hotela Excelsior od angleške vojaške peoveljstva nalogo, da izprazni tudi drugo nadstropje hotela, katerega bo zasedlo angleško vojaštvo. Do sedaj so imele vojaške angleške oblasti na to razpolago tretje in četrto nadstropje hotela Excelsior, kar je bil takrat povzročilo, da je moralo vodstvo hotela skriti številno zaposlenega osebja. Ista nevarnost grozi tamkajšnjim uslužbencem tudi danes, ker bo namreč

PRETIRANO POVISANJE CEN DELO OBLEK

V zvezi s povisanim cen najosnovnejim življenjskim potrebščinam so v zadnjem času narasle tudi cene za delo moških in ženskih oblek. Pri tem seveda ne gre le za koristi krojačev in šivljen, marveč je vedno bolj v Trstu preše vprašanje konkurence iz Italije, ki počasi izpodirja domače krojače in šivilje. Razne italijanske tvrdke iz osrednje in južne Italije, ki se bavijo z izdelavo perila, se namreč vedno bolj poteguje. Jejo za tržški trg. Znano je namreč, da se v zavali v predelih sila na nizko plačana delovna sila in da se bavijo z izdelovanjem perila razni samostani ter delovni kolektivni, ki izdelujejo delovni žensko perilo v večjih množinah. Zato se ni prav nič čuditi, če lahko v cenah konkurirajo z domačimi istovrstnimi izdelki, ki so neprimerno dražji. V zadnjem času pa skušajo uesti tudi na tržaškem trgu serjsko izdelane moške in ženske obleke, vendar pa pri Tržčanini zanje velikoga zanimanja. Tržčani so namreč vajeni dajati svoje obleke v delo šivljen in krojačem, ki jim jih izdelajo po njihovem okusu. Iz tega razloga se tudi industrijska izdelava oblek ni nikdar razvila v širše in pomembne obravne. Po vojni pa je celo edino podjetje, ki se je bavilo z industrijsko izdelavo oblek, prenehalo z delom. Prav zaradi tega pa se nam zdijo te toliko bolj neumestno samovoljno povisovanje cen delo oblek. Res je sicer, da se cene vseh žiljenskih potrebščin zlasti v zadnjem času silno narasle, vendar pa se ne da na noben način opraviti dejstva, da zahtevajo danes razni moški saloni za delo moške obleke že do 15.000 lir, medtem ko zahtevajo te krojačnici za predelavo stare suknje reci in piši 8.000 lir. Prav ista stvar je s šiviljami v središču mesta. Razne boljše šivilje v Trstu zahtevajo za izdelavo ženske obleke 15.000 lir in še več. V Trstu je sicer še veliko krojačev in šivljen, ki se ne držijo teh maksimalnih cen, vendar pa se nam zdijo potrebno opozoriti oblasti na to, naj tudi v tem pogledu doletijo maksimalne cene za izdelavo oblek. Če so namreč stalne cene za frizerske salone, ki so sicer razdeljeni v tri kategorije, potem naj se tudi v pogledu krojaških obrli ukrepa kaj podobnega. Konkurenca pa bo nedvomno tudi te boljše šivilje in krojače prisilila do tega, da bodo morali zaradi razmer znižati ceno svojim izdelkom.

Dr. Palutan kar naprej obiskuje policijo

Včeraj polдне je conski predsednik dr. Palutan nadaljeval s svojimi obiski raznih policijskih poveljstev in policijskih naprav. Ob 14 popoldne je obiskal operno po veljstvo policijskega okrožja. Pri tem so ga spremljala ravnatelj javne varnosti polkovnik Richardson, podravnatelj javne varnosti podpolkovnik Hare ter pomožni superintendent Lucio Olivieri. Na po veljstvu je obiskovalce sprejel superintendent opernega policijskega okrožja Major Batten. Obiski so se nato nadaljevali po različnih po veljstvih po vaseh in obmehnih blokih. Ob 17 so se obiski zaključili.

Z ročno bombo se je ranil

Včeraj popoldne se je petletni otrok Parenzan Peter igral na ruševinih v ulici Donatoni, na oglu ulice Veltro. Med brskanjem po ruševinah je otrok iztaknil ročno bombo tipa OTO. Brez pomišljanja, kaj ima v rokah, je vrgel igračko v zid. Pri eksploziji so izstrelili bombe ranili otroka po životu. Ranjen je po obrazu in po stegnu. Prepeljal so ga z rešilnim avtom v bolnišnico, kjer bo moral ostati v zdravniški oskrbi tri tedne.

Začetno so se z nasmehi končalo se je pred sodniki

Leta 1946 sta Felice in Lucrezio Maniccia v Trstu postavila na nogo igralno družbo «Sorrisi d'Italia». Najeta sta pesalce, pesalce, igralce, pevce, komike in podobno ter odgovorili v Severno Italijo, kjer so začeli nastopati. Uspehi so bili tako edobri, da je komedijantska družba začela kolovrati po deželi. Denarja je bilo etoliko, da so morali spati po hlevih in senkih. Tu di kar se tiče hrane, niso igrali

Smučarske tekme ZDTV v Črnem vrhu nad Idrjo

Odelek za zimske špote pri ZDTV razpisuje v nedeljo 16. t. m. smučarske tekme v teku; moški bodo tekmovali na 8 km dolgi progi, ženske pa na 3 km dolgi progi. Tekme bodo v Črnem vrhu nad Idrjo. Tekmarn lahko prisostvoje vsi tekmovalci, ki so pristojni na Tr

Kuret je napravil samomor

Umor ali samomor, to vprašanje je včeraj rešila policija z uradnim poročilom. To poročilo brez nadaljnjega izključuje vsakršno možnost umora in odgovornosti tretjih. Utemeljite samomora so obsežne v uradnem poročilu, ki ga je poslal višji policijski inšpektor, načelnik daktiloskopskega oddelka CP, državnemu ločilstvu in je bilo nato objavljeno v tiskovnem uradu CP. Poročilo pravi: Iz fotografij in obdukcije trupla pokojnega Kureta je razvidno, da je izstrelje vstopil na rčni strani v prsi. To potrjuje kolobar raztrganega pri vstopu močno ožgane plaslne mehkega tkiva. Izstrelje je šel ven na levi strani. Tam so ostali tudi drobni koščki kosti, ostanki od izstrelka razbitega rebra. Po pregledu ran in perila je razvidno, da se je ustrelil, potem ko se je močno sklonil naprej in se s prsmi tesno naslonil na puskino cev. Ker je bil s prsmi kosom močno nagnjen naprej, je po strelu zaradi težnosti padel naprej. To potrjuje tudi mesto in lega puške. Isto potrjujejo lega in drža rok mrtveca. Iz zgornjih navedenih razlogov ni nobenega dvoma, da je Kuret napravil samomor. Strokovno poročilo, ki ga sestavljajo, bo čimprej izdano. Toliko pove uradno policijsko poročilo, ki je postavilo na glavo vse prejšnje domneve, po katerih, naj bi Kureta umorili. Z druge strani je treba omeniti, da so tudi policijski krogi mislili na kombinacijo incidenta, tako namreč, da se je pokojnik nehoti sam ustrelil. Na vsak način pa policijsko poročilo sedaj niti tega ne omenja. Ni niti znano, če so že izpušili osebe, kar je policija nepretrgoma spravevala. Končno pa bo morda čas osvetliti zadevo.

Splovitev ladje v ladjedelnici Feiszegy

Včeraj ob smih zjutraj so v ladjedelnici Feiszegy splovili v morje 1000 tonsko motorno cisterno «Barbana». Ladjo gradijo na račun družbe Montanari iz Fana v Italiji. Pri svečanosti so bili prisotni polkovnik Foden od finančnega departmana VU, polkovnik Smith od departmana za industrijo, VU, dalje konski inšpektor dr. Furina kot predstavnik conskega predsedstva.

IZLET Z BELIM VLAKOM V BOLLNJ

Vpisovanje PRI VSEH POTOVALNIH URADIH. Informacije daje ADRIA EXPRESS, UL. F. SEVERO 5-11 - TEL. 29-243

„Hlapci“

Namesto cvečja na grob pokojnega Antona Miklavca daruje Marija Stepančič-Siškovca 200 lir za Dijaško matico.

IZLETI

SMUČARSKI IZLET V ČRNI VRH Dne 23. t. m. priredi PD v Trstu smučarski izlet v Crni vrh. Vpisovanje dnevno od 19 do 20 do vključno 17. t. m. v ul. Fabio Filzi 10, I in v Rožanu na Trgu tra i Livi z čevljiarni Gee.

Tržaška borza

Zlato Sterling 9300, papirnati Sterling 2000, dolar (teleg.) 670, dolar 660, švicarski frank 165, 100 francoskih frankov 140, avstrilski šilling 18.

ROJSTVA, SMRTI IN POKOKE

Dne 11. januarja 1949 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo je 25 oseb, pokop pa je bilo 12. Cerkvene poroke: mizar Bait Cirillo in delavka Lorenzini Josipina, šofer Gatto Alojz in gospodinja Curk Marija, mehanik Ebert Rado in gospodinja Casagrande Erna, elektricar Galiano Aldo in šivilja Dalice Raffaella, mehanik Oleni Dušan in gospodinja Metton Bruna, tesar Bolsterstein Karlo in šivilja Debelli Marija, šofer Kovacevič Branko in šivilja Lovisek Adele, kučar Roop John in gospodinja Siročić Ivanka, šofer Candot Luciano in gospodinja Godina Marija, uradnik Forchassin Virgilio in gospodinja Gherbassi Ana, agent civilne policije Causo Gino in šivilja Dumovic Nerina, uradnik Feifer Stanko in vzgojiteljica Bošič Strelca. Umri so: 48-letni Fornasieri Vincenc, 35-letni Termini Fran, 73-letna Saita Marija, vd. Demori, 65-letni Casca Angel, 72-letni Leban Alojz, 64-letni Jurčević Josipina, por. Becvilacqua, 77-letni Pellarini Marjan, 66-letni Koren Ivan, 22-letni Antonelli Josip, 74-letna Antonela Alojzija, por. Maulc, 74-letni Amore Alojz, 37-letna Bidoli Ivanka, por. Masutti, 65-letni De Mattia Anton, 63-letni Schiller Viktor, 50-letna Bonafé Antonija, 65-letna Demelli Alice, 49-letna Corvino Anika, vd. Lacinchi, 85-letna Zappador Lucia, por. Ramazza, 15 dni stara Belci Peter, 94-letna Rudan Marija, vd. Ferrari, 82-letna Mulbacher Mihaela, vd. Ponton, 73-letna Milazzi Ana, por. Milani, 82-letna Klemenc Franciška, vd. Lumber, 72-letna Coccevari Josipina, vd. Suppani.

KINO

ROSSETTI: 15: «Uporniki ladje Boun-tay», C. Gable, C. Laughton. EXCELSIOR: 16: «Dvojno življenje», R. Colman. FENICE: 16: «BEG v Franciji», F. CASARELLI: 16: «Penosna Krokla», Mauren O'Hara. ALABARDA: 16: «Dve mestih», R. Colman. IMPERO: 16: «Druga gospa Carrolis». VIALE: 16: «Frankensteinovi možgani», Gianni in Pinotto. CASARELLI: 16: «Penosna Krokla», Mauren O'Hara. MASSIMO: 16: «Čikaški teror», H. Bogart. KINO OB MORJU: 16: «Gospod Verdocchio», C. Chaplin. IDEALE: 16: «V Mabelini sobi», Miša Maver. MARCONI: 16: «Junaki Pacifika», J. Wayne. ARMONIA: 15:30: «Brez usmiljenja», Caria del Poggio. BELVEDERE: 15:30: «Otoki vampira», B. Karlov. ODEON: 15: «Druga», F. Giachetti. SAVONA: 15:30: «Bila sva tako srečna», Ginger Rogers. AZZURRO: 16: «Kajenje dangles». ADUA: 16: «Mesto strahov», D. O'Brien. RADIO: 16: «Carovniška vila», R. Young. VITTORIA: 16: «Velika iluzija», von Stroheim. VENZA: 15: «Ta zemlja je moja», C. Laughton. KINO V SKEDNJU: Danes: «Fantastična žena». P. Tone. V petek: «Predstava SNG».

RADIO

TRST II. Sreda 12. januarja 1949. 7.30: Koledar. 7.35: Jutranja glasba. 8.45: Napoved časa, poročila. 11.30: Solistična glasba. 12.00: Sodobna Anglija. 12.10: Laska orkestralna glasba. 12.45: Napoved časa, poročila. 13.00: Glasba po želji. 13.40: Skladbe za orgle. 14.00: Poročila. 14.15: Dnevni pregled svetovnega časa. 14.30: Citate večernega sporeda. 17.30: Plesna glasba. 18.00: Matica priredovite. 18.15: Klavirski koncert. 18.45: Poje Almaeus Olga. 19.00: Zena in njen svet. 19.15: Polkristalčna glasba raznih narodov. 19.45: Napoved časa, poročila. 20.00: Iz čenskega obernega sveta. 20.30: Človek in sport. 20.45: Veste kvinteta. 21.00: Vzor mladini. 21.30: Zabavni orkester Bojana Adamca (prenos iz Ljubljane). 22.00: Dobri voljk Svejk. 22.15: Beethoven: Violiniški koncert v D duru. 22.56: Plesna glasba. 23.15: Napoved časa, poročila. 23.30: Kaj vam nudi jutranji spored? 23.55: Polnočna glasba.

„Moj tržaški naslov“

Izšla je zbirka črtic Borisa Pahorja «Moj tržaški naslov» v Gregorjevi založbi v Trstu. Dobi se v vseh tržaških knjigarnah; pri Stoki v ul. Milano, pri Fortunatu na Trgu sv. Antona Novega, v Prosvetni zvezi in pri Gregorjevi založbi v ul. dei Porta 6.

NOVE KNJIGE MIHAILO SOLOVO, ZORANA LEDINA. Roman. SPOMINI NA PARTIZANSKA LETA. Tretja knjiga. Uredil Ferdo Godina. Anton Polenc. KAKO SO NASSTALA ZIVA BITJA. Miško Kranjec, OS ZIVLJENJA, Roman. KOLEDAR PRESERNOVE KNJIZNICE. Knjige je založil Slovenski knjižni zavod v Ljubljani. SBŠKI REALISTI. Prevdeli iz orombe napisal dr. Alojz Gradnik. Mladinska knjiga. Aleksander Fadejev, PORAZ. Roman. Cantarjeva založba. Ljubljana. «ZAKON V SENCII, tretji film nemške povojne produkcije in

GORIŠKI DNEVNIK

Delo II. kongresa Delavske zbornice

Razne kategorije je zastopalo 59 delegatov

Prepričani smo, pravi poziv delavstvu, da se bodo delavci odzvali pozivu in pristopili k zvezi...

Ceprav je bil II. kongres Delavske zbornice za goriško pokrajino že v decembru, objavljamo šele danes poročilo o njem...

Trippi Manlio (US) je Gorice; Manfredini Bruno (US) je Gorice; Cunini Gino (US) je Krmina...

Kongres je pričel s svojim delom na sežudu v Gorici dne 19. decembra zjutraj in je trjal dva dni.

Izvršna komisija je na svojem prvem zasедanju sklenila, da bodo poslivali na tajništvo: Trippi Manlio kot odgovorni tajnik in njegova pomočnika Silvestri Orlando in Fabbro Sergio.

Na kongresu so razpravljali najprej o važnem problemu organizacije in poslovanja in sklenjeno je bilo, da se uvede od 1. t. m. navpično organizacija, torej da bodo krajevni sindikati posameznih kategorij in njihove pokrajinske zveze...

Danes popoldne ob 16 uri se bo sestala v prostorih Trgovinske zbornice pod predsedstvom dr. Poterzija komisija za prsto cono. Obpravnavati bodo najnujnejše probleme, ki zadevajo prsto cono.

Pavliha je obiskal otroke iz Pevme

Lep zimski popoldan je spravljal dan treh kraljev maršakategora Goričana iz hiše po bližnji okolici.

PRESKRBA

Cena krušne moke. Prehranjevalni urad sporoča vsem potrošnikom, ki nameravajo dvigniti na odrezke za kruh krušno moko...

Načrt pogozdovanja

Danes bodo imeli v prostorih goriške prefekture upravni organi, ki imajo posla z gospodarstvom, sestanke, na katerih bodo proučevali načrt za razpisovanje podjetja za pogozdovanje v našem mestu.

Informativni urad za prsto cono

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča, da je vsled nepravilnih popraščevanj s strani trgovcev o izvedbi odloka za prsto cono ustanovila za tozadevne informacije poseben urad...

PET LET ZAPORA SO PRISODILI POŽIGALCU

Nanutovega senika v štandrežu

Včeraj je končno prišel pred sodišče Paolino Adelmo, rojen pred približno 25 leti v Tarčentu in bivajoč v Gorici na Tržaški cesti št. 72. Paolini je namreč človek, ki si je v naši pokrajini zaradi svojih večnih sporov z zakonom pridobil slavo nevarnega človeka.

Slučajno je šla v bližini karabinerske izvidnice in ga vprašala, kaj se mu je zgodilo. Oročnikom je Paolini izjavil, da se je vračal iz Kapriva domov in da je naletel na roparje, ki so mu malo prej odnesli 250.000 lir.

Naslednjega dne so oročniki, ki so videli v vesti, katero je neznanec zahteval od Nanuta in v oni, ki so jo boje neznanec odnesel Paolini, neko sumljivo podobnost in hoteli pogledati malo globlje v vso zadevo. Po Paolinjevem primeru so namreč hoteli izslediti Nanutovega jasiljevalca. Toda na vse liko zakledejče vseh so po razmeroma kratkem zasliševanju uvideli, da imajo pred seboj prav požigalca, katerega so toliko časa zanimali.

Prestava se je morala zaradi pogreba nekoga domačina preložit za eno uro in velika je že bila nestrpnost otrok, ko se je ob 16.30 zaginjalo malega odra odpro in je Pavliha s svojimi otroki kraljem, kraljico, ministrom, hudetem in čarovnicom pokazal v igrici «Pavliha zna čarati», kako je prevrnil hudobno čarovnico.

Paolini je pri izpovedi navezaval vse na romantično podlago. Dejal je, da se je nameraval poročiti in da je zahteval od Nanuta denar, s katerim bi si rad nabavil spalnico in uredil svoj ljubavni sen. Svoji zaročenki je namreč vedno objubil, da bo v kratkem prišel do denarja, ki se je videl, da so se mu vsi polkuzi izjavili, si je izmislil roparski napad, s katerim je hotel pred zaročenko opraviti svoj prazen žep.

Otroci so predstavi sledili z velikim zanimanjem in zlasti jim je ugodilo, ker jih je Pavliha povabil k sedenju pri igri. V začetku so bili sicer malo bojevi, pozneje pa so odločno branili Pavlihovo skrivnico, ki jo je hotela odnesti zlobna čarovnica. Ta način povezoval otrok z odrom je doba zamisel in bi se dalo lahko pravo lepo uporabiti v vzgojne svrhe, bodisi da bi reševali računske naloge ali drugačne podobne probleme.

Ker na to grozljivo pismo ni predel odgovora, je polni Nanutovo snovljike z bencinom ter ga zažgal. Proti njegovi volji pa se požar ni razširil, ker so ga pogasili sosedje.

Seveda pa bi poleg novih morala tako občina, kakor pokrajinska in prava skrbeti za ohranitev naslovljenih in v katerih odstopnik delajo neodgovorni elementi brez potrebe občutno škodo.

Tretja točka očita obtoženemu, da se je 25. avgusta 1949, ko je videl, da so vse njegove grožnje zmanj, vihotalpil na Nanutovo hišo s latvico bencina ter ga zažgal. Požar je tokrat v hipu objel vse senik in hlev ter povzročil 60.000 lir škodo. Četrta in zadnja točka pravi, da se je Paolini nekaj časa pomzelo, ko se je ponovi vračal iz Kapriva, sredi polja nenadoma vrgel na tla in pričel klicati na pomoč.

Ko je bila predstava pri kraju, je se malemu občinstvu zdelo, da je prišel konec prehitro, čeprav je trajala igra celo uro. Pavliha jih je moral zato v družbi z rdečim vragom še malo pozabavati in je z njimi pokramljal. Pri tej priliki jih je tudi povabil, naj mu v dopisih izrazijo svoje vtise o tem obisku. Otroci so mu takoj objubil, da bodo pisali in so ga povabili, naj jih pridajo zopet kmalu obiskat.

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Igra sama po sebi nima posebne vrednosti, ker ji manjka vzgojno in poučno jedro, ki v njej ni dovolj poudarjeno. Igralci so morali tu in tam sami dopoljevati to pomanjkljivost. Sploh je treba upoštevati, da Slovenci prav za prav doslej še nimamo nobene omembe vredne literature za lutkovno gledališče, ker se je ta umetnost razen nekaj sporadičnih poskusov v Ljubljani med obema vojnama, začela razvijati predvsem po osvoboditvi.

Ko prejme v prvem odstavku omenjena organizacija to priključeno, je dolžna brez odlašanja ugotoviti njeno verodostojnost in na podlagi tega izdati potrdilo, da se je nezgoda zares pripetila pri prostovoljnem delu in da je ponesrečenec pri tem delu zares prostovoljno in brezplačno delal.

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Ko prejme v prvem odstavku omenjena organizacija to priključeno, je dolžna brez odlašanja ugotoviti njeno verodostojnost in na podlagi tega izdati potrdilo, da se je nezgoda zares pripetila pri prostovoljnem delu in da je ponesrečenec pri tem delu zares prostovoljno in brezplačno delal.

Kot podlaga za odmero denarnih dajatev se vzame pri ponesrečenih pri prostovoljnem delu njihov zaslužek v zadnjem letu pred nezgodno, če so bili v svoji redni zaposlitvi v zadnjem letu pred nezgodno socialno zavarovani. Za delovne

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Za prostovoljna dela se po 1. členu odredbe o zavarovanju za primer nesreče pri delu osebe, ki so zaposlene pri prostovoljnem delu za odmero denarnih dajatev kosmati od 10.12.1946, št. 20) štejejo vsa dela splošno koristnega pomena, kakor deklarirani izbori odbor istrskega okrožnega ljudskega odbora kot taka, in sicer velja to za vse osebe, ki se prostovoljno in brezplačno udeležijo takih del.

Zaprt obmejni blok

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Medzno gibanje poljskih delavcev

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Posnemajte!

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Obvestilo šahistom

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Gospodarsko predavanje

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

SOCIALNA ZAKONODAJA V ISTRSKEM OKROŽJU

Pravilnik o postopku za primer nezgode pri prostovoljnih delih za obnovo

PRAVILNIK 1. člen Za prostovoljna dela se po 1. členu odredbe o zavarovanju za primer nesreče pri delu osebe, ki so zaposlene pri prostovoljnem delu za odmero denarnih dajatev kosmati od 10.12.1946, št. 20) štejejo vsa dela splošno koristnega pomena, kakor deklarirani izbori odbor istrskega okrožnega ljudskega odbora kot taka, in sicer velja to za vse osebe, ki se prostovoljno in brezplačno udeležijo takih del. 2. člen Neposredni vodja prostovoljnih del je dolžan priglasiti organizaciji, ki je dela počela, vsako nezgodo, ki se pripeti pri prostovoljnih delih in ki bo verjetno ponesrečenca onespobila za delo za več dni.

MED PREDAVANJEM TOV. FURLANA NA UČITELJSKI KONFERENCI V PORTOROŽU. O CEMER SMO V VERAJSNJI IZDAJI NASEGA LISTA OBSIRNO POROČALI.

Gažon

Brezvestno obrekovanje Iz Gažona smo prejeli dopis, ki ga zaradi zanimivosti predmetna prav rada objavljamo. Dopis pravi: Vsi vemo, da je gospodarska povezanost obeh con Tržaškega ozemlja naravna in nična. Iz tega razloga je umljivo, da ima ljudstvo Istrskega okrožja s Trstom stalne in zive stike. Zlasti mnogo posreduje v teh medsebojnih odnosih naše žene, ker so njihovih možje in sinovi doma preveč zaposleni s kmetijskim delom, da bi se mogli odtegniti od doma kar po ves dan. Velika večina istrskih žena gre po opravkih v Trst in se navadno še isti dan vrne domov. Pri takih prilikah je umljivo, da jih ta in oni v Trstu vpraša po razmerah v coni B. Žene, ki poznajo življenje v Istri pod fašistično Italijo, so kajpada polne hvale in zadovoljstva. Njihovi domovi vstajajo iz ruševin, in se tako neznačen pridelek istrski kmet lahko vnovič brez oduševanja posredujevala v domači ali bližnji zadrugi.

Poleg gospodarskega dviga njihove zemlje pa je za zmagi nad nacifazismom dosegla istrska vas in s tem istrsko ljudstvo tudi moralno zmago.

Ljudstvo je postalo v javnem, političnem in socialnem življenju Istre najvažnejši činitelec, se pravi, da ni več kot nekdo pod bičavo avstrijsko in italijansko vladavino samo predmet izkoriščanja ter zapostavljanja, marveč gospodar svoje usode. Samo imajo oblast in sicer ljudsko oblast v rokah.

V zvezi s tem odloča istrsko ljudstvo samo o gradnji novih šol, socialnih ustanov, novih cest, ustanavljanju zadrughnih domov in podobno. V zvezi s tem napredkom s treba istrskemu človeku hoditi s trebulom za kruhom kot nekdo, ki je prelivaj svoj pot po tujih rudnikih in pristaniščih.

S tako zavestjo prekaljena in ponosna na svoj dom in njegov vsestranski dvig v zadnjih letih po osvoboditvi odklanja istrska žena vsa zlonamerna vprašanja onih, ki nameravajo najti v njej nego, pripravnost pravičnega spoštovanja do svoje domovine za sklado leče, ženo, pripravljeno skočiti svojemu ljudstvu, ki je toliko pretrpelo, v hrbet in zamenjati svoj položaj bivše borke z mlato, breznačajno punčaro. Pri tem pomnimo, da je istrsko ljudstvo trpelo največ ravno od onih, ki danes tako zavdavo vprašujejo po njegovi usodi.

Toda povsod našej izjeme, šibke značaje, ki mislijo, da obstoji srednja ljudstva zares samo - kot dobro pove naš narednik rek - od kurja, medu in tržških fig in da vsiže kulturne, socialne, gospodarske in politične pridobitve ne pomenijo nič. Zanje bi bilo nemara

Pevska vaja v Portorožu

Pevski zbor prosvetnih delavcev Istrskega okrožja sporoča svojim članom, da bo 15. in 16. januarja vaja žanskega zbora, dne 22. in 23. t. m. pa vaja meškega zbora. Pričetek vsakokrat točno ob 8 dopoldne. Prošimo za polnoštevilno udeležbo!

ODBOR

Pregled nogometnih prvenstev

Table showing football league results for various teams like Florini - Partizan, Arrigioni B - Aurora, Olimpja - Petrovija, etc.

Kmetijstvo Istrskega okrožja

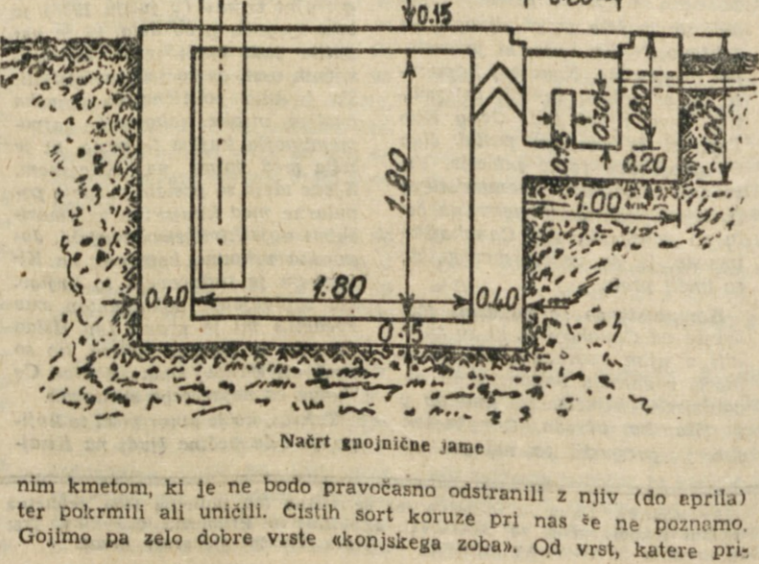
Bolezni in škodljivci V zadnjih letih se je povsod po Istrskem okrožju razširila na pšenici smrtno škodljiva žitna sneta, katero naši kmetje nazivajo z nepravim imenom «carbone». Ta bolezen nam je ponekod uničila 10 in še več odstotkov pridelka. Edino sredstvo, da se uniči ta nadloga, je razkuževanje pred setvijo. Nasi kmetje so imeli letos priliko, da si brezplačno preskrbijo dovoljno količino priznanih in preizkušenih razkužil in da ob enem očistijo semensko pšenico s trierji, katere imamo na razpolago. Od živalskih škodljivcev pridejo v poštev predvsem ziti molj (Pimpinela), ki napada žito po setvi. Vzrok je večinoma pozna mlava. Da se v bodoče prepreči razširjanje tega škodljivca, je potrebno, da se bolje porazdelijo mlaticine, tako da se mlave opravi pravočasno.

Preskrbimo zadostno zalogo vode. Tudi za časa vegetacije moramo jivrti pravilno in pravočasno okopavanje, redčenje in oispanje.

2.) Nobena rastlina ni tako hvalečna, če se ji pognoji s hlevskim gnojem, kot ravno koruza. Zato s tem pri njej ne smemo štediti. Od umetnih gnojil pridejo v poštev superfosfat in posebno v prvem času razvoja lahko topljiva dušična gnojila.

3.) Navadno se koruza goji v pregoših vrstah, kar škoduje razvoju rastline. Vrsta od vrste mora biti oddaljena pri sortah ekonjskega zoba za najmanj 80 cm. Pri činkvantinu pa najmanj 60 cm.

4.) Velika napaka našega kmetja je, da pusti koruznico preveč časa na njivi ali po dvoriščih. V koruzi najdejo zatečišče razni škodljivci, posebno koruzni molj, ki povzroča letno občutno škodo našemu gospodarstvu. Postopalo se bo najstrože proti vsem nemar.

dejo v poštev kot strnišni posevki, se najbolj obnese činkvantina. Bodoča naloge kmetijskega oddelka in kmetijske šole je, da poskuša križati domače sorte. Na ta način bi prišli do heterozne koruze, katero vedno bolj uvajajo v naprednih deželah. Pri tem bo mogoče prišlo v poštev križanje zgodnje vrste domač s činkvantinom. V tem primeru se bo ugotovil pravi čas cvetenja poedinih vrst in upošteval primeren čas setve ene vrste pred drugo. Med koruzo seje običajno tudi rižol, pesu, bučo in dobimo na ta način koristne postranske pridelke.

Koruzo je občutljiva proti mrazu in je zato ne smemo sejati prezgodaj, ker se v tem primeru slabo razvije. Navadno jo sejeemo v prvi polovici aprila. Na ha uporabimo 40 kg semena. Obrambo jo v oktobru. Premalo važnosti posvečamo odbir semena. Za seme moramo skrbeti v jeseni, ko koruzo spravljamo. Takrat je čas, da odberemo za seme najboljše storže. Za setev uporabljamo najbolj razvito zrno, ki ga najdemo v sredini storža.

Druga napaka je, da trgamo koruzo prezgodaj in zaradi tega nam zrno plesni. Trgane storže moramo še isti dan izlikati in ne čakati, da se zrno ogreje. Storže sušimo na zravnem prostoru povezano v kite.

Na ha pridelamo približno 15 q. S pravilno obdelavo, gnojenjem in izbiro očgovarjajočih sort pa dosežemo lahko 20 in več q po ha.

SETEV KORUZE ZA ZELENO KRMO je pri nas, ker nam navadno primanjkuje krme, velikega pomena. Sejemo jo po strnišču. Lahko jo posušimo, vendar je pametneje uporabljati jo kot zeleno krmo. Ne smemo je sejati pregoščo, ker obiedi in ostane nizka. Na ha uporabljamo približno 140 kg semena. Donos po ha 300-400 q zelene krme. Za seme uporabljamo navadno činkvantin. Koruzo za zeleno krmo kosimo, preden se pokaže lajze.

pridemo do dobre krme in na ta način dvignemo našo živinorejo, brez katere ni napredka v kmetijstvu.

Povzdigo krme izboljšamo številno stanje naše goveje živine in s tem v zvezi pridemo do hlevskega gnojla, od katerega je odvisna rodovitnost zemlje same. Krmilne rastline imajo v današnjih razmerah še to dobro lastnost, da nas malo stanejo, da uporabimo manj delovne sile in da nam dajejo bolj varne in dragocene pridelke nego ostale rastline. Torej pri nas, kjer manjka travnikov, moramo travniške pridelke nadomeščati s krmjo, ki jo pridelamo na njah.

V FLRJ JE 450 DRŽAVNIH POSESTEV S 300.000 HA OBDELOVALNE ZEMLJE

Slovenija ima 52 državnih posestev s 30.000 ha zemljišča ali 10% vse površine obdelovalne zemlje Državna posestva so na čelu vsega kmetijskega razvoja

Državna posestva so zelo važen člen v socialistični preobrazbi našega kmetijstva. Tu ne gre toliko za število državnih posestev in za površino zemljišč v državi upravi; poglavito je, da državna posestva pospešujejo razvoj kmetijstva in omogočajo njegov pretek. Zelo se moti, kdor misli, da so državna posestva sama sebi namen, to se pravi, da delujejo samo zaradi državnih dohodkov; zakaj to nikakor niso področja kapitalističnega značaja.

Fogla itni namen državnih posestev je, da so na čelu vsega kmetijskega razvoja.

To pomeni, da pospešujejo tako kmetijski zadržni sektor kakor tudi prerasnjajo k napredku vse kmetijstva.

Zdaj je v državi okrog 450 državnih posestev.

ki imajo nad 300.000 ha obdelovalne zemlje; v Sloveniji imamo 52 državnih posestev, ki obsegajo okrog 30 tisoč hektarjev zemljišča, torej desetino celotne površine. V primeri z vso obdelovalno površino v državi, ki je leta 1945 znašala 7.022.836 ha, imajo državna posestva približno 4% zemlje.

Vendar pa te številke ne morejo prikazati prave gospodarske moči državnih posestev. Razen tega ne smemo pozabiti, da so se državna posestva šele začela razvijati, da zaradi tega gošpodarjenje na njih ni povsod takšno, kakršno bi moralo biti. Če hočemo razumeti njihov pomen, jih moramo ocenjevati v njihovem razvoju in glede na njihov namen.

Cim bolj se zasluje boj za rekonstrukcijo kmetijstva, tem večje naloge dobivajo državna posestva in tem hitreje morajo napredovati, da bodo postale v resnici čimtelj v socialističnem kmetijstvu, kakor to terjajo izpovedi socializma pri nas. Pri izpolnjevanju petletnega plana čakajo državna posestva še teške naloge; njihova bitka se šele začinja.

Prav zato je pa tudi tako pomembna, da državni kmetijski sektor ne zaostaja ter da izpolnjuje vse zastavljene naloge.

Kako je napredoval letos v Sloveniji? Ali so se tudi pri nas pokazale podobne napake kakor v nekaterih drugih ljudskih republikah.

Kmetijstvo v Sloveniji ima svojo značilnost, po kateri se precej razlikuje od drugih ljudskih republik. Tem značilnostim se morajo prilagoditi seveda tudi državna posestva, zakaj državni kmetijski sektor je najpomembnejši čimtelj planskega kmetijstva. Upoštevati mora značilne pogoje za razvoj posameznih kmetijskih panog pri nas.

Neodvomno ne smemo tudi v Sloveniji zastavljati nobene kmetijske panoge, vendar pa moramo zlasti pospeševati tiste stroke, za katere so dan boljše naravni pogoji. Ni treba se dokazovati, da je Slovenija v kmetijskem pogledu predvsem živinorejska dežela — glede na talne in druge pogoje. Zato je tudi razumljivo, da državni kmetijski sektor posveča največjo pozornost živinoreji.

Letošnji investicijski plan za državna posestva v Sloveniji obsega skoraj 50 odstotkov investicij za največji kompleks posestev — na Kočevskem — kjer je težično za živinorejo. Za ta posestva niso bile določene največje investicije je zaradi tega, ker imajo največjo površino — okrog 25.000 ha — temveč, ker je treba pri nas predvsem povzdigniti živinorejo. Živinoreja v Sloveniji mora napredovati tako po številu kakor po kakovosti živine. Napredku živinoreje bo zelo koristno tudi za druge kmetijske panoge — že zaradi večjih količin hlevskega gnoja, tako da bo mogoče intenzivne obdelovati zemljo, pa tudi povečati obdelovalno površino. Živinoreja zahteva velike investicije, ker kapitalna graditev obsega številna velika ter draga poslopja. Tako je letošnji plan kapitalne graditve določal graditev velikih hlevov s površino več ti-

soč kvadratnih metrov. Razen tega so letos gradili velike silose za silažo krme, gnojilne, skladišča, remize, rastlinjake, kokosnjake, stanovanjska poslopja itd.

Investicije za živinorejo se ravnanjo po razvoju živinoreje na državnih posestvih. To se pravi, da gradijo prav tiste objekte, ki jih potrebujejo takoj in ne poslopja, ki bi jih morda potrebovali šele v prihodnosti; gradijo n. pr. hlevove za določeno število živine, ki jo morajo po planu pridelati že v tem razdobju. To pa pomeni, da mora biti tudi prireja v skladu s kapitalno graditvijo. Spravitelji s sklad ob področju — graditve in prirejo — je tem težavnejša naloga, ker je kmetijska proizvodnja nezanesljiva zaradi vremena. Vzemimo primer suhega leta Suša utegne prekriti vse načrte, ker ni mogoče pridelati dovolj krme. — Zgodí se pa, da je pridelal krme velik, toda vreme je deževno, da ni mogoče sušiti sena in otave. Takšne težave so imeli letos. Da bi bili čim bolj neodvisni od vremena, posvečajo veliko skrb graditvi velikih silosov za kisanje krme.

Kako so pa doslej izpolnjevali letošnji investicijski plan? Stevilke kažejo, da so bile investicije v naš državni kmetijski sektor realno planirane, zakaj plan bo splošno izpolnjen do konca leta. Večina gradbenih del bo pravčasno dovršenih. Do 1. oktobra je bil letošnji program gradbenih del izpolnjen povprečno za 87-90%. Gradbeni dela za govejo živino so bila končana do 82%, pri svinjakih do 86%, pri gnojniščih do 80%, pri silosih so presegli letni plan za 13%, graditve kokosnjakov je bila že končana, pri remizah so končali 80% dela itd. Pač pa niso gradili po programu ovčarnikov, ker se je izkazalo, da letos ni mogoče dobiti živali.

Zelo zadovoljivo je izpolnjen živinorejski plan; pri konjih je preseženo za 11,7%, pri prašičih za 25,4%, pri kokoših za 12%, pri govedu je izpolnjen do 90% in samo pri ovcah ni bilo mogoče doseči zadovoljivih uspehov — le 18,7% — ker ni so dobili zdravih živali.

Iskazalo se je, da bo treba pri prihodnjih nalogah upoštevati mogoče bolj tudi izboljšanje življenjskega standarda kmetijskih delavcev, to se pravi, da bo treba graditi precej več stanovanj. Lani je bilo razmerje med investicijami za gospodarske objekte in stanovanja 6:1. Napredku posameznih državnih posestev pa je zelo odvisen od življenjskih pogojev delavstva. Tako so zdaj na Kočevskem velike težave z delovnimi močmi, ker ni dovolj primernih stanovanj za delavstvo. Vzpostavljanje stanovanj narašča seveda tudi potreba po stanovanjih. Zato bodo morali že prihodnje leto graditi mnogo več stanovanj kakor letos, zlasti še, ker bodo v celoti gradili štirikrat več kakor letos. Iz velikih nalog za prihodnje leto je razvidno, da državna posestva od leta do leta hitreje napredujejo; da se v zvezi s tem stopnjuje investicije in državni kmetijski sektor čedalje bolj odločno posega v razvoj vsega kmetijstva.

Vinogradništvo državnega sektorja bi letos dalo 8 odst. večji donos kakor lani, če bi vreme ne bilo tako zelo neugodno. Vendar zdaj še niso zbrani vsi podatki o količinah letošnjega pridelka. Računajo, da bo pridelal približno prav tako velik kakor lani, zelo pa bo zaostajal po kakovosti. Iz tega je razvidno, da država vselej materiala je za vinogradništvo leto lepo napredovalo, saj so pridobili 60 odst. več sadik kakor lani. Vinogradnišča posestva so dobila tudi nekaj stiskalnice domačega izdelka. Ni pa bilo mogoče dobiti sodobnih hidravličnih stiskalnic.

Državni sektor ima v Sloveniji tudi številne drevesnice. — Plan

državnih drevesnic je bil na splošno izpolnjen, vendar je pa občutno primanjlovalo vegetativnih podlog. Plan za gojitev visokodebnega drevesja je tako izpolnili do 85 odst., kar je spriče neprijetno težav že zadovoljiv uspeh.

Melioracijska dela za povečanje površin obdelovalne zemlje niso zavzela večjega obsega. Za ta dela bi namreč potrebovali buldožerje, in sicer, da bi pullili pašnje na prejšnjih gozdnih zemljiščih.

Mehанизacija kmetijskih del se ne napreduje dovolj hitro. Vendar pa imajo že skoraj dovolj strojev vsaj za poljedelstvo. Zdaj imajo že 34 traktorjev. Potrebovali bi jih največ 50. Kočevska ima še svojo strojno postajo. Pridobili so tudi nekaj starih, a uporabnih strojev. Najbolj primanjkujejo stroji za vinogradništvo; ključijo grešajo stroje za rigolanje. Prav

tako bi potrebovali sodobne kletarske naprave, da bi mehanizirali kletarska dela. Nekatera posestva — zlasti na Kočevskem — pa zlasti poprečno električno energijo. Elektrifikacija državnih posestev je ena zelo nujnih nalog, ki jo pa bo seveda mogoče popolnoma izpolniti šele z izpolnitvijo splošnega elektrifikacijskega programa.

Letošnja dela in napredki so vsekar trden temelj za načrtovane delo. Način, ki je bil izredno uspešen v prihodnje leto.

Prihodnje leto bodo morali pramačati številne ovire n napeti bo treba še bolj vse sile, da bodo izpolnili v primeri z letošnjimi deli zelo velike ter težke naloge. Od izpolnitve teh nalog je v veliki meri odvisno, kdaj bodo zgradili socializem tudi v našem kmetijstvu.

(Lz ljudske pravice)

Posrečena je bila zamisel od-bora Slovenskega planinskega društva v Trstu, da omogoči tržaškim smučarjem zimovanje v Sloveniji.

Izbrali so Pokljuko, ki razpolaga s dovolj velikim hotelom, lepimi smučarskimi tereni in pa — navadno — z zadostnimi količinami snega. Toda zgodilo se je, da letos tja do novega leta ni bilo snega, še na Triglavu ne. Tako se prva skupina zaradi malo obetajočih vremen-

En teden na Pokljuki

NOVI DOM NA POKLJUKI.

skih poročil ni mogla odločiti za odhod.

Druga skupina, katere bivanje na Pokljuki je bilo določeno za teden med 26. decembrom in 2. januarjem, se je pa kljub vsemu odpravila na pot. V tem času bo pa vendar sneg zapadel. In končno človeka vabi misel, da bo silvestroval nekje drugje kot po navadi.

Zgodaj zjutraj 26. decembra se je zbrala družba okrog kamiona, ki naj bi jo odpeljal naravnost na Pokljuko. Seveda se je odhod zakasnil zaradi kaakega zasnapanja, končno pa se je vse uredilo.

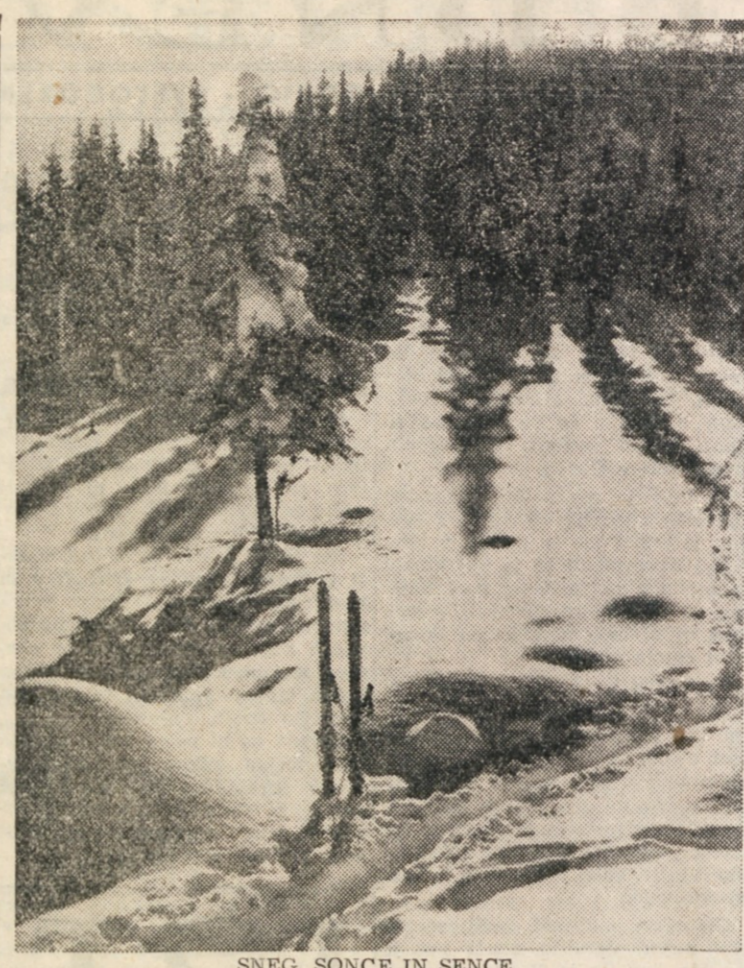
Kamion drvi po lepi gorenjski cesti, planine se koplejo v soncu. Nekdo pa opazi na zapadu oblak, kar vlije nekaterim novega upanja. Sicer pa je tudi v Ljubljani nekdo dejal, da bo jutri snežilo. Kdo je bil, od kod je to vedel, ne vem. Avto je še lep kos ceste od Blede vozil po prahu. Končno se je pa le pričel ka-

zati sneg — v majhnih količinah in v osolinj legah sicer, a nekaj je vendarle.

Pravokotni ovinek z glavne ceste, ki vodi na Rudno polje, in zde smo na majhni planoti. V ozadju nov hotel «Dom na Pokljuki». Ze nas vabi prijazen glas upravnika: «Kar naprej pa v prvo nadstropje. Pri vratarju se domeniemo zaradi sob in že se porazgubimo po drugem in tretjem nadstropju.

Dom je bil komaj mesec pred tem otvoren. Ni še vse v njem, kar verjetno še bo, a tega niti ne opaziš. Vendar si presenečen od lepih sobah s toplo in mrzlo vodo, s kopalnicami, s centralno kurjavo v vseh prostorih in končno celo z dvigalom, s katerim se pelješ iz enega nadstropja v drugo.

Na kako zunanjo izvidniško pot po našem prihodu ni bilo več misliti, ker je bilo prepozno. Račje smo se nekoliko umili in de-

SNEG, SONCE IN SENČE.

ZIMOVANJE TRŽAŠKEGA SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA

loma epomešanilja. Ugotovili smo namreč že, da lepa jedilnica prav nič ne zaostaja za najboljšimi mestnimi restavracijami, po svoji krasni legi pa jih večinoma prekaša. V prituilju je za kavarna z udobnimi tapicerirani sedeži; v kotu je tudi klavir. Vse to je dalo tvoj misliti, da se tu zvečer kaj edogaja. Tako je bila naša skupina pri večerji že precej spremenjena in zopet civilizirana. Zanimivo je, da ima jedilnica nekoliko odmaknjen prostor, ki je bil ravno vlek za našo skupino. Napis na mizi «Rezervirano - Trsta pa je vsakemu povedal, kdo smo, — če bi se kd ne vedel, kar pa je bilo nemogoče.

Po prijetni večerji smo se odpravili v kavarno. Zaigral je klavir in pričel se je ples. Toda kakor bi Tržačani brez petja! In pri tem je pianist takoj vzpostavil z njimi «kontrakt»: enkrat je siljal pesem in že je znal pevce s klavirjem spremljati. Sploh smo postali s pianistom prijatelji. Prijateljeli smo bili prav za prav z vsemi. Nekateri so si našli tudi prijateljice... seveda ne še takoj prvi večer.

V tem pa so že nekateri prinesli vest, da sneži. Majhne in zelo redke snežinke sicer, a vendar... Mogoče je za teden dni vslo noč, nekaj snežink se je videlo še drugi dan, a snega je bilo na tleh za prozorno kopreno, ki bi jo lahko odpuhlili. Toda bilo je pa vendar še nekoliko starega snega. Če si padel, si seveda trda zamrzla tla počeno občutiti, a kdor je prišel na Pokljuko, da bo smučal, se ni smel tega takoj ustrašiti. Saj se tudi naš fotograf ni, ki pa si je kmalu nogo ne-

kam čudno zvil, da ni mogoč nekaj dni hoditi, kaj šele da bi smučal. Preostala mu je torej še samo kavarna, kjer je vsak večer zabaval širok krog občinstva. Toda prvi koncu je pa že zopet smučal, fotografiral in še marsikatero zagodel...

Ze se je začelo razglabljanje, kam bi krenili na kako daljšo turo, ko je nastopila sprememba. Začelo se snežiti in tokrat pa prav zares. Zapadlo je pol metra snega, ki je dal vsej pokrajini zopet čisto drugačno lice. Sneg je bil južen in smučji je bilo treba mazati. Od samem Domu so nekateri improvizirali skakalnice in gotovo so imeli občutek, da silno daleč lete po zraku, kajti treba je bilo njihove skoke meriti in končno jih tudi fotografirati. Druge so pa nekateri odlični ljubljanski slačonisti odkrivali tajne uspehe Tržačanom, ki niso bili slabi učenci.

Ko se je Pokljuka odela v snežno odejo, se je pa že tudi zelo približal dan našega odhoda. Prej je bil seveda še Silvestrov večer, ki bo gotovo vsakemu ostal še dolgotrajno v prijetnem spominu. Priznati je pa treba, da vsa živahnost in mladostna razposajenost nikoli ni prešla dovoljenih meja. Ko smo se torej v nedeljo popoldne odpravili na pot, je bilo res nekaterim kar žal, da odhajamo. Toda ni rečeno, da se še ne vrnejo: mogoče že poleti ali pa drugo zimo.

Planinskemu društvu pa moramo izreči vse priznanje za brezhibno organizacijo prijetnega zimovanja, upravi in osebju Doma pa prav tako zahvalo za vso pozornost in postrežbo.

KARAVANA TRŽASKIH SMUČARJEV.

GOSPODARSTVO

GOSPODARSKO LETO 1948 V ČSR

V letu 1948 so v češkoslovaški republici izvedli dveletni gospodarski načrt in pripravili prvi petletni plan. Glavna naloga dveletnega plana je bila pripeljati češkoslovaško gospodarstvo ob koncu leta 1948, torej samo po 3 in pol letih po najbolj uničujoči svetovni vojni, približno na isto visino, na kateri je bila češkoslovaška republika po prvi svetovni vojni šele po 6 letih, to je ob koncu leta 1924. To pomeni, da je bila naloga dveletnega plana spraviti češkoslovaško gospodarstvo kar najbolj hitro v red in ga postaviti na trdno osnovo, na kateri se bo lahko načrtno razvijalo v duhu socializma. Dveletni gospodarski plan obnove je bil izdelan tako, da bi do konca leta 1948 vsa češkoslovaška industrijska proizvodnja prekoračila predvsem proizvodnjo povprečno za 10 odst. Istočasno pa naj bi se dvignila proizvodnja investicijskih predmetov dnevnega življenja ostala malenkostno nižja pod navedenim povprečjem. S povečano proizvodnjo se je tudi dvignila delovna zmožnost dela na 110 odst. predvsnega stanja. Mednarodne razmere niso bile v letih 1947 in 1948 ugodne za izvedbo češkoslovaškega dveletnega gospodarskega plana in razdelitev sveta na dva politična in gospodarska tabora je škodovala povojni obnovi svetovnega gospodarstva.

V letu 1947 je češkoslovaška republika izpolnila plan v industriji 100,9 odst. in tudi prometni plan je bil izpolnjen. Hitrost češkoslovaške obnove dokazuje dejstvo, da je tudi pri zmanjšanim številu prebivalstva za 3 milijone oseb (izselitev sudeških Nemcev iz češkoslovaške) dosegel indeks industrijske proizvodnje ob koncu 1947 že 98 odst. v primeri z zadnjim normalnim predvojnim letom 1937, dashed je 60 majski revoluciji 1945 znašal isti indeks samo 50 odst. in v januarju 1947 približno 80 odst. Izredno slaba letina z vsemi svojimi usodnimi posledicami je v letu 1947 omogočila izpolnitev plana v poljedelski proizvodnji in s tem tudi v zelo razviti prehrambeni industriji, ki je tako tesno povezana s češkoslovaškim poljedelstvom. Zaradi tega je dosegel plan samo 71,5 odst. v tem sektorju češkoslovaškega gospodarstva v letu 1947. Stavništvo, kateremu je bila v prvem letu dveletnega gospodarskega načrta odredena prevelika naloga, je doseglo v letu 1947 v finančnem pogledu samo 70 odst. in v pogledu dovršenih stanovanj pa celo samo 47 odst. plana.

V letu 1948 je bila dosežena do konca novembra 1948 v industrijski proizvodnji (izpolnjen prehrabene industrije) izpolnitvev plana na 100,2 odst., tako da se lahko upravičeno sodi, da je vsa češkoslovaška industrija (računajoč v njo tudi prehrambeno) dosegla ob koncu leta 1948 glavno nalogo, ki jo je postavil dveletni plan, to je 110 odst. predvojne proizvodnje. Cela vrsta industrijskih panog, zlasti industrije investicij (emergetika, kovinarstvo, rudarstvo in kemija) je ta odstotek visoko prekoračila in obratno nekatero panoge, zlasti v industriji dnevnih potreb (tekstilije, konfekcije, prehrana), dalje papir in los, so zopet ostale med omejenim odstotkom. V prehrambeni industriji, ki je v prvem polletju 1948 dosegla samo 32,8 odst. plana, je prinesla lanska dobra letina temeljito zboljšanje, kar se je zlasti pokazalo v jesenski sladkorni kampanji. V stavbeništvu so bili v letu 1948 doseženi izsledki, ki se začasno cenijo na 70 odst. plana. Točni statistični podatki bodo na razpolgo šele ob koncu meseca januarja.

Češkoslovaška valuta je bila v razdobju dveletnega gospodarskega plana stalno in zanesljivo merilo gospodarskih vrednot. Obtok denarja je izkazoval stalno stopajočo tendenco od meseca septembra 1947, ko so bile vse postavke, ki so se tikale stare valute prevedene na likvidacijski denarni fond. Od leta 1947 do konca leta 1948 se je povečal obtok češkoslovaškega denarja, če se priručna valuta živo in denar v drobižu na 73 milijard Kčs. To povečanje obtoka denarja je v

ozki zvezi z vedno večjim obsegom gospodarskega delovanja v načrtnem gospodarstvu, dalje v napetim položaju češkoslovaškega denarnega trga in končno tudi zaradi precejšnje tezavratnje denarja. Dotok novih denarnih sredstev (vlog) v denarne ustanove ni, zlasti v zadnjih mesecih, tako da bi lahko pokrtil kreditne zahteve proizvajalnega in distribucijskega gospodarstva. Razvoj zerve zlata in deviz je izkazoval glede na vedno večje zahteve češkoslovaške zunanje trgovine in tem v zvezi s stalno večjo plačilno in trgovsko bilanco postopno oslabilen. Toda ta razvoj bo v letu 1949 zopet utrjen zaradi novega posojila v zlatu in devizah, ki ga je po pogodbi, podpisane v mesecu decembru 1948, obljubila Sovjetska zveza. Tudi razvoj državnih financ v letih 1947 in 1948 je bil zadovoljiv. Na trgu dela izkazuje zaposlenost stalno stopajočo tendenco in v celoti gospodarnosti, zlasti v poljedelski, industrijski in stavbeniški proizvodnji je na dnevnem delu veliko poruševanje po stalnih delavcih in navasčanju. Statistika bolnišnic in navasčanja, Statistika bolnišnic in navasčanja je izkazovala na dan 1. julija 1948 na ozemlju češkoslovaške republike 2.779.300 zasebnih nameštencev in 640.000 javnih nameštencev, skupno 3 milijone 420.000. Indeks zaposlenosti (leto 1937 je 100) je znašal pri delavcih 94,9, pri nameštencih 115,2, pri službah 136,6 in v javnih službah 150,6, kar vsekakor dokazuje nujnost premostitve delovnih nameštencev v proizvodnjo. Primerjanje podatkov o proizvodnji, zaposlenosti in produktivnosti kaže, da se je povprečni mesečni prejemek nameštencev v letu 1948 drugič hitreje kot po proizvodnjo in produktivnosti.

Češkoslovaška zunanja trgovina je zabeležila za razdobje od januarja do novembra 1948 na strani izvoza vrednost 34.241 milijonov Kčs in na strani uvoza 32.841 milijonov Kčs. Iz teh podatkov je razvidno, da češkoslovaška trgovinska bilanca pasivna v znašala 1.353 milijonov Kčs. Skupni obseg češkoslovaške zunanje trgovine (uvos plus izvoz) se lahko ocenjuje na 72-74 milijard Kčs proti 57,3 milijardam Kčs v letu 1947 in 24,6 milijardam Kčs v letu 1946.

Obseg češkoslovaške zunanje trgovine je v letu 1948 izredno narasel, tako da je nominalno približno 3,2x večji, kot pa v letu 1937, ko je znašal ta obrat približno milijard Kč. Ker je današnja vrednost češkoslovaškega denarja približno trikrat manjša od predvojnega vrednosti, se lahko trdi, da je češkoslovaška zunanja trgovina v letu 1948 dosegla višino iz leta 1937. Kljub temu pa razvoj češkoslovaške zunanje trgovine nismo dovolj izpolnili v pogledu izvoza, (ker je bil dosežen na 60 odst. namreč potrebnega obsega) in tudi v pogledu aktivne bilance (v avos plus izvoz) se lahko ocenjuje na 72-74 milijard Kčs proti 57,3 milijardam Kčs v letu 1947 in 24,6 milijardam Kčs v letu 1946.

Obseg češkoslovaške zunanje trgovine je v letu 1948 izredno narasel, tako da je nominalno približno 3,2x večji, kot pa v letu 1937, ko je znašal ta obrat približno milijard Kč. Ker je današnja vrednost češkoslovaškega denarja približno trikrat manjša od predvojnega vrednosti, se lahko trdi, da je češkoslovaška zunanja trgovina v letu 1948 dosegla višino iz leta 1937. Kljub temu pa razvoj češkoslovaške zunanje trgovine nismo dovolj izpolnili v pogledu izvoza, (ker je bil dosežen na 60 odst. namreč potrebnega obsega) in tudi v pogledu aktivne bilance (v avos plus izvoz) se lahko ocenjuje na 72-74 milijard Kčs proti 57,3 milijardam Kčs v letu 1947 in 24,6 milijardam Kčs v letu 1946.

V celoti in na splošno se pa lahko reče, da je češkoslovaško gospodarstvo končalo dveletni gospodarski plan razmeroma uspešno. Industrija je izpolnila vsa kvantitativna naloga, katere je postavil plan in je poleg tega tudi prve korake za izpolnjevanje kakovostnih nalog. Poljedelstvo je zahalvalo svoje planirane gospodarstvo premagalo letu 1947 s katastrofalno sušo in se s svojimi dohodki od njenih dolgotrajnih posledic. V pogledu prehrane so ostali obroki hrane isti in mogoče novejši razvoj bo prinesel postopno zboljšanje v prehrani za prebivalstvo. Valuta in finančni položaj kazajo zanesljivo stabilnost in izpolnjevale svoje funkcije v vsehkih prenesljajevu. Zunanja trgovina je dosegla predvojno višino in obseg. Zaposlenost se ugodno razvijala in problemom seelitve češkoslovaških krajev v celoti rešen. Pomanjkanje delovnih moči je samo v nekaterih panogah gospodarstva. Dveletni gospodarski načrt kot izpit češkoslovaškega planirane gospodarstva se je uspešno končal in praktično izkušnje, ki jih je češkoslovaško ljudstvo do dobilo v dveletni, se bodo vselej lahko mogoče uveljavile v petletnem obdobju.

Na dan 1. januarja 1949 je bil češkoslovaško gospodarstvo vjati svoj petletni gospodarski plan (1949-1953), ki je bil stalno objavljen na dan 4. decembra 1948. Češkoslovaška republika je bila v letu 1948 praznika 28. oktobra 1948, češkoslovaška petletka je plan vstanski razvoja in naloge, ki se morajo posamezne panoge češkoslovaškega gospodarstva izpolniti, so resnično razsežne in v nekaterih panogah proizvodnje stvarno ogromne, zlasti v kmetijski industriji, ki bo ob koncu petletja k se svojemu proizvodnjo, dosegla leta 1948, podvojila, za kar bo leta temeljito razviriti s svojimi izvajnimi kapaciteti z novimi investicijami. Toda tudi v kakovostnem pogledu čakajo češkoslovaško gospodarstvo velike naloge, to predvsem v notranji organizaciji narodnih podjetij, ki se morajo prilagoditi zahtevam izpolnjevanja in kar največje ekonomizacije.

Leto 1949 bo zato za vso češkoslovaško ljudstvo leto še večjega delovnega poleta za razvoj našega gospodarstva, ki bo prineslo vse socialistno blaginjo in srečno bodočnost.

(Se nadaljuje)

INPRESS-PRAGA

ZRTVE DRŽAVLJANSKE VOJNE. PET KITAJSKIH MALČKOV, KI SO ZGUBILI STARŠE V SEDANJI DRŽAVLJANSKI VOJNI.

A. L. STRONG MIŠEL MAO CETUNGA

V srđiti borbi velikega pohoda je prišel Mao Ce Tung v vodstvo. «Brez njegovega vodstva bi veliki pohod ne bil mogoč», pravijo zdaj komunisti. Toda šele deset let pozneje, v aprilu 1945, na sedmem partijskem kongresu, osem let po prvi japonski vojni, je bil Mao Ce Tung formalno izvoljen za predsednika partije. Komunistična partija Kitajske, ki je bila v tem času narasla na 1.200.000 članov, je pod njegovim vodstvom dve leti diskutiralala o zgodovinski partije in stanju v vseh njenih razcepjenih organizacijah. Rezultati so se izkristalizirali na sedmem kongresu, ki so ga nazvali «Kongres enotnosti in zmagae». Imeli smo močan občutek ustvarjanja», pravi Lu Ting Ji, kdo je 1.200.000 tovarišev, ki jih ločijo mnoge borbene linije, lahko prikučilo svojo misel skupni ocmi preteklih izkušajn in bodočih potov. Na tem kongresu, po dve leti

trajajoči diskusiji, je bil Mao Ce Tung končno izvoljen za predsednika, čeprav je bil priznani voditelj že deset let. Na tem kongresu je bila politika mnogih voditeljev popolnoma diskreditirana. Mnogi so prišli v nemilost in bi bili izključeni iz centralnega komiteja, morda pa tudi iz partije, da ni interveniral Mao, da bi jih rešil. «Tisti tovariši, ki so zagrešili napake», je rekel Mao, «ne glede na to, kako drago plačane in škodljivo so bile, bodo, če pošteno priznajo svoje napake, e še jih analizirali in spoznali navedi iz njih, boljši voditelji kakor ti, ki jih nismo sodili.»

Odkar je prevzel vodstvo Mao Ce Tung, kitajski komunisti ne menijo, da so storili kako veliko napako. Imeli smo dobro vodstvo in dobro politiko», pravi Lu Ting Ji, govoreč o obdobju od incidenta v Sianu pa tja skozi vso japonsko vojno.

«Kaj vam ni žal, da ste v Sianu izpustili Cangkajsko?» S tem uprašanjem se čisto obračajo na komuniste, ker jih Cangkajšek zdaj napada. V siankem incidentu, ki se je pripetil 12. decembra 1936, sta Cangkajšek in njegov stari nasilno zadržala oficirje dveh njegovih armad; izpustili so jih šele po pogajanjih, na zahtevo Ču En Laja, ki je zastopal komuniste. Nekateri komunisti so se takrat upirali tej politiki, sed njimi tudi Ču En Laj, ki je izšla med vojno na Kitajskem. Njene ideje so postale pozneje popularne med kitajskimi in ameriški vojaškimi strokovnjaki. Japonska vojnična komanda na Kitajskem je preučevala to knjigo, iz zapletenih dokumentov smo zvedeli, ni je pravil Liu Hsiao Ci, da so Japonci potem, ko so prebrali knjigo, smatrali Mao Ce Tunga za največjega stratega.

Takrat, ko je avtor pisal to knjigo, je bila večina ljudi na Kitaj-

sle, da bodo uničeni. Vsekakor je bilo to delo, ki ga Kuomintangove armade niso mogle opravlajti. Ker so Japonci prodrali vedno globlje v deželo, so dobivali komunisti vedno večje ozemlje, na katerem so organizirali odpor kitajskega ljudstva proti osvajačemu. To je osnova njihovega sedanjega obsirnega ozemlja.

Mao Ce Tungova knjiga o «dolgotrjni vojni» (v juliju 1938) je bila njegovo prvo delo, ki je napotilo tudi ljudi izven komunističnih vrst, da se želj razmišljati. To je bila politična in vojnska analiza visoke kakovosti, najpomembnejša knjiga te vrste, ki je izšla med vojno na Kitajskem. Njene ideje so postale pozneje popularne med kitajskimi in ameriški vojaškimi strokovnjaki. Japonska vojnična komanda na Kitajskem je preučevala to knjigo, iz zapletenih dokumentov smo zvedeli, ni je pravil Liu Hsiao Ci, da so Japonci potem, ko so prebrali knjigo, smatrali Mao Ce Tunga za največjega stratega.

Takrat, ko je avtor pisal to knjigo, je bila večina ljudi na Kitaj-

sle, da bodo uničeni. Vsekakor je bilo to delo, ki ga Kuomintangove armade niso mogle opravlajti. Ker so Japonci prodrali vedno globlje v deželo, so dobivali komunisti vedno večje ozemlje, na katerem so organizirali odpor kitajskega ljudstva proti osvajačemu. To je osnova njihovega sedanjega obsirnega ozemlja.